БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

36-хи жэлээ гарана

№ 229 (9061)
СЕНТЯБРИИН 29
ВТОРНИК
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЫЕ ЗҮБӨӨР ШЭЛЭН ТАБИХА

...н жэлнүүдтэ хүдөө ажахын ...и 2—3 дахин ехээр абадаг ..., арад зоной̆нгоо байдалые ...айжаруулхын тулада манай ...истическэ партиин айхабтар ...олдолго, үүсхэл гаргажа ...инь хүн бүхэндэ мэдээжэ. ...хала зорилгые бодото дэ...бэлүүлхэ хэрэгтэ бэлэдхэл ...й, эмхидхэхы шадабаритай, ... үүсхэлтэй хүтэлбэрилэгшэд ...хы үүргэ дүүргэхэ байна. ...ээ манай областной партий...анизаци КПСС-эй Центральн...итедэй заабаринуудые бэе..., колхоз болон совхозуудые хүтэлбэрилэгшэдтэй болгохо, ...е хүмүүжүүлхэ асуудалаар ... үедэ горьтой хүдэлмэри ...жа байнхай.

...ти, правительствын уряагаар ...на, советскэ олохон эдэбхи...эргэжэлтэд гээгдэнхи колхоз, ...уудта ошоод, тэдэ ажахынуу...элһээ жэлдэ баяжуулан, бэ...лжэ байнад. Жэшээлхэдэ, гу...атанай нэгэн боложо То... аймагай «Улаан Бургалтай» ...до ошоһон Раднай Николае...ковлев гурбан жэлэй туршада ...ртель хүтэлбэрилөөд байха...еспублика доторхи түрүү ажа...дай тоодо оруулаа. Эндэхид ажалаа, таряан ажахы...үргэнөөр хүгжөөжэ, мүнгэн ... жэл бүри миллион түхэри...нэмээдэг болоо. Тиигээд кол...туудай ажалай түлөөһые мүн...түлэхэ гуримда оронхой.

...эр Яковлев анханһаа хойшо ...ойнгоо эдэбхитэдтэ: фермэ, ...болон гүүртэнүүдые даагшад, ...дирнууд, бусад мэргэжэлтэд...ушэглэн, ажалаа зүбөөр эм...элнэй, холын хараата түсэб...ер, оролдожо ажаллаһанай ... иимэ амжалта туйлана.

...СС-эй Центральна Комитедэй ...этэ Пленумые уттуулан, аймаа...й олохон эдэбхитэд һайн һай...үсхэл гаргажа, гээгдэнги кол... совхозуудта, тэдэнэй бригада...нүүдтэ ажаллахаяа ошоно. ...эй тоодо Хориин аймгүйсэд...й түрүүлэгшэ нүхэр Батуев, ... аймгүйсэдкомой культурын ...ые даагша нүхэр Шишмарев, ...айн аймагай хүдөө ажахын ...екциин начальник нүхэр Ки... болон бусад орово.

...эшэлэн КПСС-эй Бичурын, Ку..., Курумканай болон бусад ... айкомууд хүдөө ажахын хү...эрилэгшэдэй бэлэдхэл, мэргэ...е улам дээшэлүүлхын тула ...үргэлжын семинар эмхидхээд, шухала, һонин асуудалнуудые ...эн хэлсэдэг болонхой.

Гэхэ зуура колхозууд, совхозуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые зүбөөр шэлэжэ табиха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ үшөөл ехэ дутуу дунданууд бии байһаар. Зарим нютагуудай партийна, советскэ органууд эдэбхи, үүсхэл багатай, бэлэдхэл, шадабари муутай хүнүүдые колхозууд, совхозуудай хүтэлбэрилхы тушаалнуудта дэбжүүлжэ алдуу гаргаад, тэдэнээ һэлгэхэ баатай болодогшье ушар бии. Жэшээлхэдэ, Хэжэнгын аймагай арбан колхозой найманайнь түрүүлэгшэнэр һэлгэгдэһэн байна. Иимэ баримтанууд республикын бусад аймагуудташье үзэгдэһэн байгаа.

Гэхэтэй хамта олохон колхозууд, совхозуудай бригадирнууд, фермые даагшанар, түрүүлэгшын орлогшонор энэ мэтээр баһал һэлгэгдэжэ байдаг. Тодорхойлон хэлэбэл, 1958 оной туршада 113 комплексно бригадын бригадирнууд, 39 колхозой түрүүлэгшын орлогшонор, 9 совхозой фермые даагшанар һэлгэгдэһэн юм.

Зарим аймагуудай хүтэлбэрилхы органууд эрдэм мэргэжэлтэй, эдэбхи үүсхэлтэй залуу нүхэдые колхозууд, совхозуудай бригадирһаа эхилээд, түрүүлэгшэнэр хүрэтэр дэбжүүлхэеэ маргаһан аад, бэлэдхэл, мэргэжэл багатай, зоной найдабарие харюулжа шададаггүй хүнүүдые нэгэ тушаалһаань сүлөөлөөд, ондоо харюусалгатай ажал даалгадаг байна. Жэшээлхэдэ, Заиграйн аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ байгаад, хүдэлмэреэ ябуулжа шадангүй хоёр дахин тэндэһээ гаргагдаһан нүхэр Ержениин һаяшаг баһал Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо болгогдожо томилогдоо. Орлогшо болохоор ондоо һайн хүн олдохогүй байгаа гээшэ гү?

Эдэ бүхы дутуу дундануудые дары усадхахын тула партийна, советскэ органуудай зүгһөө тодорхой хэмжээнүүдые абаха шухала.

Колхозууд, совхозуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй бэлэдхэл, мэргэжэлые улам дээшэлүүлхэ зорилгоор саг үргэлжын семинар, һургуули бии болгохо, тэдэнэй хүдэлмэриие жэшээтэ һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэй. Мүн тэдэнэй даалһан хэрэгэйнгээ түлөө харюусалгыень ехэ болгохо, гүрэнэй журам нариинаар сахидаг, дутагдалнуудтай тэмсэдэг байхаар тэдэниие хүмүүжүүлхэ асуудалнуудта анхаралаа хандуулха зэргэтэйбди.

Түрэл партиингаа уряагаар колхозууд, совхозуудта, тэдэнэй бригаданууд, фермэнүүдтэ ошоод, оролдосотой һайнаар ажаллажа байгшадые али болохоор дэмжэхэ, урмашуулха, туһалха гээшэ партийна, советскэ органуудай арюун уялга болоно.

СССР-эй арадуудай хэлэн дээрэ Хитадай номууд хэблэгдэнэ

...адүү хитад арадай алдарта ойе ...эрлэхөөр бэлдэжэ байһан эдэ ...нүүдтэ Гүрэнэй уран зо...ой номуудай хэблэл Хи...й мүнөө үеын ехэ уран зо...шодой нэгэн Ба Цзинэй хоёр ... суглуулбариин хоёрдохи ном ...эн гаргаба. Тэрээн сооһь ород ... дээрэ түрүүшынхеэ оршуу...аһан «Сад», «Хүйтэн һүни» гэ... повестьнууд бии. Мүнөө үеын ... зохёолшодой хоёр том расска..., «Хитадай шэнэ поэзи» гэжэ ... суглуулбари, мүн Хитадай бу... авторнуудай зохёолнууд һаяар ... хэблэгдэн гараха юм.

...анай орондо хитад номууд хэр ...ор хэблэгдэнэ гээшэб? ТАСС-эй ...респондентын энэ асуудалда ...союзна номой палатаһаа нигэ... мэдээсэбэ:

...оветскэ Союзда һүүлэй арбан ...эй турша соо 696 ном 33 мил... хэһэг тиражтайгаар хэблэгдэн ...аа. Эдэнэй тоодо социально...омическа, байгаалиие шэнжэл... эрдэмэй, математикын, техни..., хүдөө ажахын, медицинын, сэ...й хэрэгтэ хабаатай, искусствын ...олнууд, мүн 26 миллион шахуу ...ээ болохо уран зохёолой литера... орोно.

Хитад ханинарай номууд СССР-эй арадуудай 43 хэлэн дээрэ хэблэгдэнэ. Тэдэ номууд ганса Москвада бэшэ, мүн бүхы союзна республикануудта, Ленинград, Свердловск, Красноярск, Эрхүү болон Россиин бусад олон городуудта хэблэгдэн гарадаг юм.

Лу Синай зохёолнууд илангаяа олоор хэблэгдээ. Тэрэнэй зохёолнууд манайда 40 гара дахин хэблэгдэнхэй. «А-Кью-гэй бодото түүхэ» гэжэ рассказ, дүрбэн том болгогдон хэблэгдэһэн суглуулбари зохёолнууд, мүн бусад рассказууд ехэ үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Мао Дунай ном СССР-эй арадуудай арбан хэлэн дээрэ 19 дахин хэблэгдээ. Тэрэнэй «Хэлбэлзэлгэ», «Һолонго», «Үүрэй сайхын урда тээ» гэһэн романууд уншагшадай дунда ехээр һонирхогдодог.

Һүүлэй үедэ Го Мо-жогой зохёолнууд нэгэнтэ бэшэ хэблэгдэн гараа. Тэрэнэй зарим зохёолнууд, мүн шүлэг, зүжэг болон рассказуудай ороһон гурбан том номые совет хүнүүд ород, украин, казак, армян, туркмен, таджик, молдаван, башкир болон СССР-эй бусад арадууд өөһэдынгөө хэлэн дээрэ уншана.

(ТАСС).

Н. С. Хрущевой США-да ошоод байһан тухай

ВАШИНГТОН, сентябриин 25. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** США-гэй гүрэнэй секретарь К. Гертер СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевые хүндэлжэ сентябриин 25-да сайлалга хэбэ. К. Гертер Н. С. Хрущев хоёр сайлалга дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

Үдэрынь Н. С. Хрущев байрадаа Америкын элитэ пианист Ван Клибернтэй уулзаба. Н. С. Хрущев, президент Д. Эйзенхауэр нютагай сагаар 17 час 18 минутада (Москвагай сагаар 00 час 18 минутада) вертолёдто һуужа городой газаа тээ Вашингтонһоо 100 километртэ байһан Кэмп Дэвидтэхи президентын байрада ошоо.

Н. С. Хрущев, Д. Эйзенхауэр Кэмп Дэвидтэ ерэбэ

ВАШИНГТОН, сентябриин 25. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Н. С. Хрущевой, президент Д. Эйзенхауэрай һуужа Вашингтонһоо гараһан вертолёт хахад час болоод Кэмп Дэвидтэ ерэбэ.

Н. С. Хрущев, Д. Эйзенхауэр сентябриин 25-най үдэшэ, сентябриин 26-най бүхэли үдэр, нютагай сагаар сентябриин 27-ной үглөөгүүр Кэмп Дэвидтэ байжа хөөрэлдэхэ юм. Тэдэнэр хоёр оронуудай һонирхожо байһан асуудалнуудаар хөөрэлдэхэ байна. СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд М. А. Меньшиков, СССР-эй МИД-эй Америкын оронуудай таһагые даагша А. А. Солдатов болон советник О. А. Трояновский советскэ талаһаа хөөрэлдөөндэ хабаадаха байна.

США-гэй гүрэнэй секретарь К. Гертер, США-һаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Л. Томпсон болон США-һаа ООН-до байдаг саг үргэлжын түлөөлэгшэ Г. Лодж Америкын талаһаа хөөрэлдөөндэ хабаадаха байна.

США. Совет айлшаниие Вашингтон үдэшэн мордохуулхын тула Питтсбург городой үйлсэнүүдтэ гараһан зоной амаршалгада Н. С. Хрущев харюусажа ябана. Н. С. Хрущевтой зэргэлээд Питтсбургын мэр Т. Галлахер (тэг дундань), США-һаа ООН-до байдаг түлөөлэгшэ Г. Лодж гэгшэд машина соо һууна.

ТАСС-эй тусхай фотокорреспондент В. Егоровой фото.

СОВЕТСКО-АМЕРИКАНСКА ХАМТЫН КОММЮНИКЕ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, Президент Д. Эйзенхауэр Кэмп Дэвидтэ уулзажа, һанал бодолоо сэхэ руунь зүбшэн хэлсээ. Эдэ хөөрэлдөөнүүдэй заримандань СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, США-гэй Гүрэнэй секретарь К. Гертер, тэрэшэлэн хоёр ороной ондоошье тушаалтад хабаадалсаа.

Эдэ хөөрэлдөөнүүд хэдэ хэдэн асуудалнуудаар хоёр талын хараа бодолнуудые элирүүлхын тула туһатай байгаа гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Президент хоёр тоолобо. Эдэ хөөрэлдөөнүүд хэлсээ хэхэ зорилго табяагүй юм. Гэбэшье иигэжэ хөөрэлдөөшэмнай алишье талынгаа һанал ба хараа бодолнуудые һайнаар ойлгохо ябадалда дүхэм боложо, үнэн зүб, удаан сагай эб найрамдал туйлаха хэрэгтэ туһалха бэзэ гэһэн найдабари түрүүлнэ.

Буу зэбсэгүүдые бүгэдэниитээрээ хуряаха ябадал мүнөө бүхы дэлхэйн урда гараад байһан эгээн шухала асуудал болоно гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, Холбоото Штадуудай Президент үгэеэ ойлголсоо. Хоёр правительство энэ асуудалаар зохихо шиидхэбэри гаргахын тула оролдохо байха гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Холбоото Штадуудай Президент хоёр хэлсэбэ.

Хөөрэлдөөнүүдэй болохо үедэ Германида хабаатай асуудалаар, тэрэ тоодо Германитай эбэй договор баталха тухай асуудалаар, һанал бодолоо зүбшэн хэлсэжэ, хоёр талын хараа бодол элирхэйлэгдээ.

Бүхы талануудай хүсэл эрмэлзэлгэдэ эб найрамдал сахилгын хэрэгтэ таараха шиидхэбэри гаргаха зорилгоор, сэхэ хабаатай ондоо талануудай зүбшөөрхэ байгаа һаань, Берлинэй асуудал тушаа хэлсээ хэжэ үргэлжэлхэ гэжэ хэлсэгдээ.

Эдэ асуудалнуудта нэмэлтэ болгон, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Холбоото Штадуудай хоорондохи харилсаануудта хабаатай хэдэ хэдэн асуудалаар туһатай хөөрэлдөөнүүд болоо. Тэдэнэй тоодо хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаан тухай асуудал ороһон байна. Хүнүүдые эльгээлсэхэ, суртал бодолнуудай талаар харилсаха хэрэг үргэдхэхэ тухай асуудалаар тусхай тушаалта түлөөлэгшэдэй хэһэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ үгэеэ ойлголсохо тээшээ болоод, ойрын сагта зохихо хэлсээнүүд баталагдахаар хүлеэгдэнэ.

Шиидхэгдэн гуримшуулагдаагүй уласхоорондын бүхы асуудалнууд хүсэ хэрэглэжэ бэшэ, харин хэлсээ хэхэ зэргын амгалан аргаар шиидхэгдэхэ ёһотой гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Холбоото Штадуудай Президент хоёр үгэеэ ойлголсобо.

Президентын ерэхэ жэлэй хабар Советскэ Союзда харюудаа айлшалха тодорхой сагые дипломатическа гуримаар зүбшэн тодорхойлхо гэжэ шиидхэгдээ.

Н. С. Хрущев, Д. Эйзенхауэрай хоорондо болоһон хөөрэлдөөн

ГЕТТИСБЕРГ, сентябриин 27. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Сагаан байшангай хэблэлэй асуудал эрхилдэг секретарь Хэгерти гэгшын корреспондентнүүдтэ мэдээсэһэнэй ёһоор, сентябриин 26-да үглөөнэй 9 часта Н. С. Хрущев Д. Эйзенхауэр хоёрой хоорондо хөөрэлдөөн эхилээ. Энэ хөөрэлдөөндэ советскэ талаһаа СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, США-да байдаг СССР-эй элшэн сайд М. А. Меньшиков, Америкын оронуудай талаар СССР-эй МИД-эй таһагые даагша А. А. Солдатов, советник О. А. Трояновский гэгшэд байлсаа. Америкын талаһаа США-гэй вице-президент Р. Никсон, гүрэнэй секретарь К. Гертер, ООН-до байдаг США-гэй саг үргэлжын түлөөлэгшэ Г. Лодж, СССР-тэ байдаг США-гэй элшэн сайд Л. Томпсон, политическэ асуудалнуудай талаар гүрэнэй секретариин орлогшын орлогшо Л. Мэрчент, Европын асуудалнуудай талаар гүрэнэй секретариин туһалагшын орлогшо Ф. Колер болон президентын хүбүүн Джон Эйзенхауэр тус хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

10 час 45 минутада Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, США-гэй президент Д. Эйзенхауэр хөөрэлдөөнэй боложо байһан байшанһаа гаража, ойро шадар оршодог парк соогуур богонихон саг соо ябажа амарһан байна. Амарһанайнгаа һүүлээр 11 час 20 минутада тэдэнэр хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлээ. Энэ хөөрэлдөөндэ имагтал тэдэнэй оршуулагшад байлсаа. 13 час 30 минутада (Москвагай сагаар 20 час 30 минута) эхилһэн үглөөнэй сайлалга хүрэтэр тус хөөрэлдөөн үргэлжэлөө.

Үглөөнэй сайлалган дээрэ хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадалсаһан хүнүүдһээ гадна, Америкын талаһаа: США-гэй финансын министр Р. Андерсон, атомай хүсэ шэнжэлхэ комиссиин түрүүлэгшэ Дж. Маккоун болон бусад хүнүүд байлсаа; советскэ талаһаа: хариин гүрэнүүдтэй соёл культурын холбоо барисаа байгуулха гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Г. А. Жуков, Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида байдаг СССР-эй саг үргэлжын түлөөлэгшэ А. А. Соболев, атомай хүсые ашаглаха талаар главна управлениин начальник В. С. Емельянов байлсаа.

Н. С. Хрущев Д. Эйзенхауэр хоёрой хоорондо болоһон хөөрэлдөөндэ Германиин болон Берлинэй асуудал, тэрэшэлэн буу зэбсэг хуряаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ гэжэ Хэгерти мэдүүлээ.

Корреспондентнүүдэй асуудалнуудта харюусаха зуураа, Хэгерти иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Эдэ хөөрэлдөөнүүд «һайн» оршон байдалда үнгэрөө. Хөөрэлдөөнэй үедэ хоёр тала табигдаһан асуудалнуудые нюунгүйгөөр, бодомжотойгоор зүбшэн хэлсээ гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Германи болон Берлин тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ дүүрээдүй, США-гэй президент СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ хоёр эдэ асуудалнуудые хожомшог магад хэлсэжэ болохо гэжэ тэрэ саашань тайлбарилһан байна.

***

ГЕТТИСБЕРГ, сентябриин 27. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Сагаан байшангай хэблэлэй асуудал эрхилдэг секретарь Хэгерти үсэгэлдэр үдэшэ Геттисбергдэ пресс-конференци хэһэн байна. Энэ үглөөгүүр СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев США-гэй президент Д. Эйзенхауэр хоёрой хоорондо болоһон хөөрэлдөөн нютагай сагаар 14 час 10 минута (Москвагай сагаар 21 час 10 минута) хүрэтэр үргэлжэлөө гэжэ Хэгерти корреспондентнүүдтэ мэдээсээ. Үглөөнэй сайлалгын болон саг зуура амарһанай һүүлээр президент Геттисберг шадар оршодог өөрынгөө фермэ харуулхын тулада Н. С. Хрущевые уриһан байна. Н. С. Хрущев Д. Эйзенхауэр хоёр фермэ дээрэ тухайлхада 18 час (Москвагай сагаар 01 час) хүрэтэр байгаад, 18 час 15 минутада Кэмп Дэвидээ бусаһан байна. Фермэдэ ошоходонь тэдэниие президентын хүбүүн Джон Эйзенхауэр үдэшэлсөө. Н. С. Хрущевые президент Эйзенхауэрай һамган болон тэрэнэй бүлэнэр угтаһан байна.

Н. С. Хрущев Д. Эйзенхауэр хоёрой фермэдэ ошохо үедэ США-гэй гүрэнэй секретарь К. Гертер СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко хоёрой хоорондо уулзалган болоо. Энэ уулзалганда Америкын талаһаа ООН-до байдаг США-гэй саг үргэлжын түлөөлэгшэ Г. Лодж, США-гэй оборонын министрын орлогшо Т. Гейтс, атомай хүсэнэй талаар комиссиин түрүүлэгшэ Д. Маккоун, США-гэй информационно агентствын директор Д. Аллен, зүүн болон баруун гүрэнүүдэй харилсаанай асуудалай талаар гүрэнэй секретариин туһалагша У. Лейси болон бусад хабаадалсаа.

Советскэ талаһаа энэ уулзалганда США-да байдаг СССР-эй элшэн сайд М. А. Меньшиков, Америкын оронуудай талаар СССР-эй МИД-эй таһагые даагша А. А. Солдатов, Аюулгүйн Соведтэ байдаг СССР-эй саг үргэлжын түлөөлэгшэ А. А. Соболев, хариин гүрэнүүдтэй соёл культурын холбоо барисаа байгуулха СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Г. А. Жуков, атомай хүсые ашаглаха талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи главна управлениин начальник В. С. Емельянов хабаадалсаһан байна.

Гертер болон Громыко хоёрой хоорондо болоһон хөөрэлдөөнэй үедэ США СССР хоёрой хоорондохи харилсаанууд тухай асуудал, тэрэшэлэн буу зэбсэг хуряаха, ядерна туршалгануудые болюулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ гэжэ Хэгерти хэлээ. Уулзалганай һүүлээр коммюнике толилогдоогүй.

Н. С. Хрущев Д. Эйзенхауэр хоёрой хоорондо болоһон хөөрэлдөөн тушаа хэлэхэ зуураа, Хэгерти иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Тэдэнэр өөһэдынгөө хөөрэлдөө бүхыдэнь шахуу Берлин болон Германи тухай асуудалда зорюулаа. Мүн буу зэбсэг хуряаха тухай асуудал халта хэлсэгдэһэн байна. Эдэ асуудалнуудаар хөөрэлдөөн үглөөдэр үргэлжэлүүлэгдэхэ. Лаостохи байдал тухай хэлсэгдээ гү гэһэн асуудалда Хэгерти харюусахаяа арсаһан байна. США-гэй президентын СССР ошохо тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ, зүгөөр хэзээшье ошохо байһаниинь мэдэгдэнэгүй гэжэ тэрэ батаар найдажа байһанаа мэдүүлээ. Хөөрэлдөөн һайн оршон байдалда үнгэрөө, шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ гэжэ Хэгерти зааһан байна. Н. С. Хрущев Д. Эйзенхауэр хоёрой хоорондо болохо хөөрэлдөөнүүд үргэлжэлүүлэгдэхэ.

***

ВАШИНГТОН, сентябриин 27. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Мүнөөдэр нютагай сагаар 14 час 12 минутада (Москвагай сагаар 21 час 12 минутада) Н. С. Хрущев Кэмп Дэвид гэжэ газарһаа мордожо, автомашинаар Вашингтон орохоёо ябаба.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Кэмп Дэвидһээ Вашингтоной сагаар 15 час 29 минутада (Москвагай сагаар 22 час 29 минута) Вашингтондо ерэһэн байна. Вашингтондо Н. С. Хрущевтой суг президент Д. Эйзенхауэр ерэлсэжэ, хүндэтэ айлшанаа Блейр Хауз гэдэг үргөөн хүрэтэрнь үдэшөө. Блейр Хауз үргөөнэй үүдэндэ президент Эйзенхауэр Н. С. Хрущевто үдэшэлгын баяр хүргэжэ, бусаха замдаа һайн ябахыень хүсэбэ.

Нютагай сагаар 16 час 05 минутада (Москвагай сагаар 23 час 05 минута) хэблэлэй национальна клубай ехэ зал соо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев пресс-конференци үнгэргөө. Пресс-конференци дээрэ Америкын болон гадаадын оронуудай газетэ, журнал, радио болон телевидениин 300 гаран корреспондентнүүд байлсаа. Пресс-конференциин эхиндэ советско-американска хамтын коммюнике соносхогдоһон байна.

Сентябриин 28-да Вашингтоной сагаар 18 часта (Москвагай сагаар 01 час) Н. С. Хрущев Америкын телевиденеэр үгэ хэлэһэн байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, тэрээнтэй хамта ябалсаһан хүнүүд мүнөөдэр нютагай сагаар 22 часта (Москвагай сагаар сентябриин 28-най үглөөнэй 5 часта) Вашингтондо дүтэ шэг байдаг Эндрюс гэжэ сэрэгэй аэродромһоо «ТУ-114» самолёдоор Москвадаа бусахаар мордохо юм.

Партийна ажабайдал

ЖУРАМГҮЙ БАЙҺАНИИНЬ ЭЛИРҮҮЛЭГДЭБЭ

Тоосоото-һунгуулиин суглаанһаа

—Партийна бюрогой үнгэрһэн жэлэй октябриин 20-һоо мүнөө болотор хэһэн худэлмэри тухай тоосоото элидхэл соогоо хэлэхэ болоноб,—гэжэ Хэжэнгын аймпотребсоюзай дэргэдэхи партийна организациин секретарь нүхэр Манхиров элидхэлээ эхилбэ.

Тоосоото үе соо коммунистнууд аймагай ажалшадые эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр гүйсэд хангаха, гүрэндэ мяха, тоһо болоод хүдөө ажахын бусад продуктнуудые элбэг ехээр бэлэдхэхэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэбэ. Манда хабаатай эмхи зургаанууд үнгэрһэн хахад жэлэйнгээ болоод июль, август һарануудайнгаа үйлэдбэриин түсэбые муу бэшээр дүүргэһэн байгаа. Үйлэдбэриин түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ коммунистнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаба.

Партийна организаци социалистическэ мүрысөө хүтэлбэрилнэ. Сельпонуудай хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөнүүдэй дүнгүүд һара бүри гаргагдана. Һүүлэй 2—3 жэлэй туршада худалдаа наймаанай эмхи зургаануудаар дуталта, үрилтэ үсөөрөө. Чесаныи, Дээдэ-Худанай болон бусад зарим сельпонуудта үнгэрһэн гурбан жэлдэ нэгэшье дуталта, үбэршэлгэ гараагүй. Ажал хүдэлмэридөө хангалгатайгаар хандадаг, үйлэдбэриин түсэб үлүүлэн дүүргэдэг сельпо, түрүү наймаалагшад олошорно.

Гэхэ зуура партийна организациин хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд үшөөл бии байһаар. Ажалай журам сахилга хангалтагүй, профсоюзай болон комсомолой организацинууд һулаар ажаллана. Эдэ бүгэдые мэдэжэ байжа, гуримшуулха талаар партбюрогой гэшүүд Манхиров, Жамсаранов, Самбуев, Батуев, Ешиев гэгшэд эрид хэмжээ абаагүй байшоо.

Элидхэлшын һүүлээр үгэ хэлэһэн коммунистнууд партбюрогой хүдэлмэридэхи зарим тэды амжалтануудые тэмдэглэхэ зуураа, дутагдалнуудыень эрид шангаар шүүмжэлбэ.

— Тоосоото үе соо партбюро хангалтатайгаар хүдэлбэшье, алдуу дутуунуудыень тоолохо болоо һаа олон. Жэшээлхэдэ, профсоюзай болоод комсомолой организацинууд тэсэшэгүй муугаар ажаллана, үни удаан саг соо суглаагаа хэнэгүй, хэхэдээшье шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэгүй, мүртэй тогтоол абанагүй, гэшүүдэйнь түлбэри саг соогоо суглуулагданагүй. Комсомолой организаци 24 хүнһөө бүридэнхэй. Энэ хадаа горьтойхон хүсэн болоно. Эдэнэр бүгэдэ агитаторнууд аад, участогуудтаа ябахаяа болишонхой, агитаторнуудай семинар үнгэргэгдэнэгүй. Һаһатай боложо ябаһан олон комсомолшууд бии. Эдэниие партиин гэшүүндэ кандидат болгожо абаха бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагданагүй. Элэ баримтанууд партбюрогой мууса хүдэлдэгые эли тодоор гэршэлнэ,—гэжэ коммунистнууд Самбуев, Батомункуева гэгшэд хэлэбэ.

Үгэ хэлэһэн нүхэр Дашицыренов нигэжэ мэдүүлбэ: — Партбюро зарим һарануудта түсэбгүйгөөр хүдэлдэг, партийна суглаан тэды хоноод болохо гэжэ зарлагдадаггүй, тиимэһээ ямар асуудал зүбшэн хэлсэхэнь уридшалан мэдэгдэдэггүй, гэнтэл суглаан яаралтайгаар үнгэргэгдөөд дүүрэдэг байна. Тиимэһээ зарим коммунистнууд суглаанай болохые мэдэнгүй гээгдэшэдэг. Иимэ суглаан ямар туһа үгэхэ гээшэб? Үгэхэгүйнь элитэ ха юм. Шалгалтын болодоггүй дээрэһээ олонхи ушарта партийна суглаанай тогтоол дүүргэгдэнгүй, саарһан дээрээ үлэшэдэг.

Партиин зарим гэшүүд журам сахилгые шухалада тоолоногүй, үнгэрхэдөө тоосоото-һунгуулиингаа суглаанда ерэхэгүй гэхэ гү, али схээр гээгдэдэг заншалтай болоо. Энэ ушарһаа боложо, тоосоото-һунгуулиин суглаан 2—3 дахин хойшолуулагдаһан байна. Урда үдэшэнь нүхэд Алексеев, Батуев, Галданов гэгшэдэй «хатуу харада» амаа халанхай ерэһэн, тиихэдэ Дондоков, Цыденова, Цыремпилов болон бусадай ерээгүй дээрэһээ суглаан хойшолуулагдаба. Хойто тээнь зарим коммунистнуудай суглаандаа мүн лэ гээгдэжэ ерэһэн тула зарлагдаһан болзорһоо хахад час һүүлдэ эхилбэ. Жаяг журамай һайн байбал, иимэ ушар тохёолдохогүй байһаниинь элитэ.

— Хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандадаг, ажалай журам эбдэдэг хүнүүд манда үшөөл бии байһаар. Аймпотребсоюзай правлениин аппарат муугаар ажаллана, илангаяа тоо мэдээ бүридхэлгэ удааруулагдана. Энэ хүдэлмэриие главна бухгалтер, партиин гэшүүн нүхэр Алексеев мүртэйгөөр хүтэлбэрилхэгүйһөө гадна, эндээшье байхадаа, командировкодошье гарахадаа архи уужа, ажалаа унжагайруулна. Комиссионно магазинда мүнөө мяха худалдахын хажуугаар хартаабха, капуста, свёкло, һонгино, мангир гэхэ мэтые наймаалха арга боломжын байбашье, заготконторын директор нүхэр Манхиров, тэрэнэй орлогшо нүхэр Дашицыренов, Хэжэнгын сельпогой хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Рабданов гэгшэдэй гэмээр наймаалагдаагүй байһаар,—гэжэ коммунист нүхэр Жамсаранов хэлэбэ.

Үгэ хэлэһэн коммунистнууд Батуев, Самарин, Бутин, Алексеев, Рабданов болон бусад партбюрогой хүдэлмэридэхи бусад дутагдалнуудые тэмдэглээ.

Партийна суглаан тоосоото үе соо партбюрогой хэһэн хүдэлмэриие хангалтатайда тоолобо. Һүүлээрнь партбюро 5 хүнһөө һунгагдаба.

Д. Доржиев.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР 2,5 МИЛЛИОН ПҮҮД ТАРЯА ТУШААХЫН ТҮ

☆ ☆ ☆

Ажалай абьяас—хүдэлмэриин хүсэн

Яруунын «Рассвет» колхозойхид ургаса хуряалгаяа эмхитэй һайнаар ябуулжа, гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө аймаг соогоо түрүүлэн дүүргээ. Тус колхозой гэшүүд 2600 центнер таряа худалдажа, партиин ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй хүндэлэлдэ түсэбһөө гадуур гүрэнэй амбаарта 1400 центнер таряа оруулхаар шиидэнхэй.

Аажам намарай аалихан һэбшээндэ угалзата долгёо жэгдэхэнээр эбхэрүүлэн мэлмэрэгшэ Нарһата нуурай зүүн урда эрьеһээ эхилээд захагүй нэмжыһэн таряалан хүндэ залаагаа гаiхуулай, үнэхөөрөө алтан далай шэнгеэр эбхэрэн долгилно. Энэ таряалангай наада захадань «Беларусь» тракторта угсаруулһан лафетнэ жаткын, мүн баһа тээ саанань амяарлан хадагдаһан таряае суглуулан сохижо ябаһан хоёр «Сталинец-6» хүсэтэ комбайнуудай хүнхинэхэ абяан холоһоо сонъостоно.

— Тээ тэрэ Базаржабнай хадажа ябана,—гээд колхозой түрүүлэгшэ Жамбалдоржо Жалсанович баяртайгаар хэлээд, хүнгэн машинаяа сэхэ залан, тэдээн тээшэ ошобо. Хажуугаарнай кузоваараа дүүрэн таряа тээһэн хэдэн автомашинанууд харгын тооһо татуулан үнгэрнэ.

Булад анзаһан дороһоо булархай-хүрьһэнэй мушхаран урдажа ябаһанда, лафетнэ жаткын хадаһан таряан нэгэ жэгдэхэнээр үзүүр дээрээ хэбтэнэ. Лафетнэ жаткын ерэжэ ябаһан зүг тээшэ шэртэн харахада дүрэтэй гараар татажархиһан шугамдал, таряанай баалнууд нюдэнэй хүрэхысэ зурыдана.

Жаткые угсаржа ерэһэн залуухан тракторист Дашанима Гунгаров «агта хүлэг морииойнгоо» амиинь даруулха гэһэндэл газаа аалидуулан байлгана. Жаткын машинист дүшэ гарамгай нэһэнай; хүдэлмэришэ янзын хүн ажал хэрэгэйнгээ ямараар ябажа, абаһан уялгынгаа хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байһан тухай тобшохоноор хөөрэнэ:

— Һүни оройхон болотор хүдэлжэ, энэ загониие дууһахадаа мүнөөдэр 40 гектар хадаһан болохо хабди,— гээд Базаржаб хэлэнэ.

Бүхы таряагаа амяарлан хуряажа, хуряалгын техникые бүлэг бүлэгөөрнь ашаглаха, жатка бүхэндэ үдэртөө 2—3 нормо дүүргэхэ гэһэн Борьёогой механизаторнуудай ордэнтэ республикынгаа бүхы механизаторнуудта бэшэгээр хандахадань, нүхэр Жамсуевай агрегадайхид хадалгада һаяхан ороод байгаа һэн. Борьёогойхидой хандалга бэшэгтэй танилсахадаа партиин ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй хүндэлэлдэ эдэнэр үдэр бүхэндэ 2—3 нормо дүүргэжэ, бүхыдөө 500 гектарай таряа амяарлан хадаха социалистическэ уялга абаад, аймагайнгаа механизаторнуудые мүрысөөндэ урижа, мүн хандалга бэшэг гаргаа юм.

Үнэтэ үүсхэл дэмжэһэн эдэ механизаторнууд хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула нилээдгүй оролдоо, арга шадабаряа гаргаа юм. Жаткаяа һайнаар тааруулан түхеэрээд, саг соонь техническэ харууһа зүбөөр хэжэ, һаадгүй ажалладаг байгаа. Шииг нойтондо ябажа ядахадаа полотногоо абажа, жэгдэхэнээр норгоод ябадаг һэн. Мүн углуу тохойдо таряа схээр гээхэгүйн тулада нарин аад, ута загон хэжэ хададаг, буртаг, шүүдэр үбһэнэй ороiлдожо һаатуулхагүйнь тулада полотногойнгоо валда хутага зохёон тааруулаа һэн.

Тингэжэ эдэнэр ажалаа үглөөгүүр эртэ эхилээд, электрын гэрэлээр һүниин тэн болотор ябадаг байба. Түрүүшын 10 үдэр соо 300 гектар таряа хадажа, үдэртөө 16 гектар нормын орондо эрхимынь 45—50 гектар хүрэтэр хадаа. Мүнөө энэ агрегат хуряалгын эхилһээр хамта 500 гаран гектар таряа амяарлан хадаад байна.

Үнэтэ үүсхэл дэмжэжэ, эршэтэ ажалаараа шалгарһан эдэ механизаторнуудһаа жэшээ абажа, хадалга, хуряалга дээрэ амжалта түйлагшад эндэ олон. Жэшээнь, лафетнэ жаткын залуу машинист Чимитдоржо Найданов, комбайнернууд Василий Морозов, Эрдэни Доржиев, Николай Виноградов, Федор Пантелеев болон бусад социалистическэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана.

Тус колхоз механизаторнуудайнгаа эршэтэ ажалай ашаар элбэг һайнаар ургаһан таряагаа урагшатай һайнаар хурлажа, сентябриин 25-най мэдээгээр 2528 гектар амяарлан хадаад, 1354 гектарыень суглуулан сохижо абаа.

БЭРХЭШЭЭЛНҮҮДЫЕ ДАБАН ГАРАА

Энэ жэлдэ таряанай ургаса яһала һайн байбашье, сагай уларилай мууһаа, ходо хура бороотойһоо боложо хуряалгын хүдэлмэридэ олон бэрхэшээлнүүд ушараа юм. Тиигэбэшье эдэ бэрхэшээлнүүдые «Рассвет» колхозой механизаторнууд эмхитэй ажал, эршэ зоригоороо дабан гараа.

— Сагай байдалда һаатахагүй, бүхы таряагаа амяарлан хадажа хурлахын тула 7 комбайнаа амяарлан хадалгада тааруулан түхеэрээбди,—гэжэ колхозой ахалагша агроном Степан Хамнагдаев хөөрэнэ.

Мүнөө колхозой гурбан комплексно бригадада хамта хэдэн лафетнэ жатка, мүн 7 комбайн таряа хадалгые үглөө мүнөөгүй дүүргэхэеэ байна.

— Оролдоходо арга олдохо ха юм. Би «Сталинец-6» комбайнаар таряа хаданаб. Түрүүшын үдэр 30 гектар хадааб, үглөөдэр үшөө дээшэ хадахаб, — гэжэ үнинэй, шадабари ехэтэй комбайнер Николай Виноградов хөөрэнэ.

Мүн энэ колхозойхид агрегадуудые бүлэг бүлэгөөрнь ашаглаха арга шадамараар хэрэглэнэ. Жэшээлхэдэ, колхозой 3-дахи комплексно бригадада комбайнернууд Василий Морозов Федор Пантелеев хоёрой агрегат ходоо нэгэ нолидо суугаа ябажа, таряа суглуулан сохиходоо тус тустаа үдэр бүхэндэ 12 гектар нормын орондо, 20—25 гектар хүрэтэр таряа суглуулан сохино. Эндэ һаяхан 90 гектар таряае энэ агрегат хоёр үдэр болгонгүй хуряагаа юм.

— Нигэжэ ажаллахада урматай. Таряа зөөлгэдэшье һайн. Түрүүшээр машиие нэгэ автомашина хангагша һэн. Горючи, эдеэ хоол зөөхэдэшье ехэ һайн. Тиигээд илангаяа бэе бэедээ туһалалсажа ябахамнай юунһээшье үлүү байна,—гэжэ комбайнер Морозов мэдүүлнэ.

Колхозой механизаторнууд түрүүшүүлэй жэшээгээр ажалдаа шэнэ онол аргануудые хэрэглэһэнэй ашаар яһала һайн үрэ дүн түйлаа бшуу.

ХУРДАНХАН МАШИНЫНГАА ХАБАТАЙДА

«ЗИС-150» маркын самосвал машина жолоодогшо Иван Курбетьев таряа зөөлгөөр аймагай жолоошодой дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлнэ. Энэ жолоошон машинаяа шадамар бэрхээр ябуулжа, хурданхан машинын хабатайда үдэр һүнигүй шахуу таряа зөөжэ, нормоёо үлүүлэн дүүргэдэг юм. Гүрэндөө таряа худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхын тула тушаалгын пунктда таряа шэрэхэдээ колхозой, мүн городһоо ерэһэн автомашинануудые олоор ябуулха хэрэгтэй болобо. Тиихэдэнь комбайнһаа ороһо зөөхэ машина дуталдаа. Эдэбхитэй жолоошон Иван Курбетьев хоёр машинын зөөхэ таряа гансаараа шэрэхэ гэжэ шиидэбэ. Тиигээд 4 үдэр соо хоёр комбайнһаа гансаараа 1334 центнер таряа зөөгөөд, комбайнуудые һаадгүй ябуулжа шадаһан байха юм. Мүнөө энэ жолоошон үдэртөө 25 тонно таряа комбайнһаа зөөхэ нормотой аад, 40 тонно хүрэтэр зөөнэ. Жолоошодой эдэбхитэйгээр ажаллаһанай ашаар гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө 124 процент дүүргээ.

Ц. ДАНДАРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Рассвет» колхозой (Яруна) 1-дэхи бригадын оньһожоруулагдаһан тоог дээрэ ороохо сэбэрлэлгэ.
Н. Дамбаевай фото.

☆

Баргажанай колхоз… гүрэндэ таряа худал… уялгаа дүүргэбэ

КПСС-эй ЦК-гэй ээлж… Пленумэй хүндэлэлдэ сен… риин 27-ной үдэр эндэхи … хозууд 20 мянга 811 цент… таряа бэлэдхэлэй пунктда … шааажа, абаһан уялгаа … лэн дүүргээ.

Сталинай нэрэмжэтэ кол… (түрүүлэгшэнь нүхэр Санж… парткомой секретарь … Ламуев) түсэбһөө гадуур … мянган пүүд таряа туша… хай. Мүн Ленинэй нэрэмж… колхоз (түрүүлэгшэнь нү… Будаев, парторганизациин… ретарь нүхэр Цыренов) т… һөө гадуур 9600 пүүд т… худалдаа. Эдэ колхозууд … ряалгаяа үглөө мүнөө дүү… хэнь.

Түрүүшынгээ амжалтаар … ригжоһон аймагай ажал… гүрэндөө үшөө 3 мянган ц… нер таряа тушааха гэжэ ш… дээд. энэ хүдэлмэрээ үргэл… лүүлһээр. **Б. Жабаев.**

Үдэр, һүниин илгадгүй

Энэ жэлэй шэнэ ургасын … шэрэһэн автомашинануудай … байхыень Улан-Удын элеват… газаа үдэр, һүнигүй хаража б… юм.

Эндэ асарагдаһан ороохо та… сүүдхэлжэ хатаагдаад, дам са… — городой мелькомбинадта … гээгдэнэ. Иволгын, Тарбага… аймагуудай колхозууд гүрэ… сум тоосоод, түсэбһөө гадуур … зуун пүүд таряа тушааһаа. Жэ… нь, «Улаан Оронго» колхоз 9… ран пүүд таряа түсэбһөө гадуу… шааба.

Дурсагдаһан аймагуудай ко… зууд һаядаа түсэбһөө гадуур … лээд ехэ таряа тушаажа байна.

Элеваторта таряа тушаа… ерээшэдэй дунда Яруунын, Хо… Хэжэнгын, Сэлэнгын аймагу… колхозууд, совхозуудай маш… нуудые хаража болохо юм.

Б. Дамдинов.

Иимэ бэлэг барих…

Мухаршэбэрэй аймагай Ка… най нэрэмжэтэ колхоз (түрү… шэнь нүхэр Л. Цыренов, парт… эхин организациинь секретарь … хэр Цыбанов) сентябриин 20 … болзорһоо урид гүрэндэ таря… шааха уялгаяа дүүргээ. Хамта … мянган пүүд таряа худал… КПСС-эй ЦК-гэй болохоёо б… Пленумэй угтамжада 120 мя… пүүд худалдаха уялга абаба.

Тэндэхи «Дружба» колхозой … (түрүүлэгшэнь нүхэр Волохов, … тийна эхин организациинь секре… нүхэр Кальцин) таряа худал… уялгаяа 101,8 процент дүүргэбэ.

Д. Чулков.

АЖАЛАЙ НОРМО ТОГТООЛГЫН ЗАРИМ АСУУДАЛНУУД

Колхозуудай мүнгэн түлбэридэ орожо байһантай дашарамдуулагдана

Һүүлэй үедэ республикымнай зарим колхозууд мүнгэн түлбэридэ орожо байна. Тиимэһээ ажалай нормо, тэрэнэй түлбэриин үнэ сэн гуримшуулха талаар зарим тэды хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ.

Энэ асуудалаар Курумканай, Кударын болон бэшэшье аймагуудай гаргаһан үүсхэл һайшаамаар.

Гэбэшье ажалай нормо, продукциин өөрынь үнэ сэн, тэрэнэй түлбэри тогтоолгодо олохон колхозууд алдуу гаргана. Ушар иимэһээ ажалай нормо тогтоохо асуудалнууд тухай һанамжануудаа хэлэхэ дуран хүрэнэ.

Ажалай нормо тогтоохо хэрэгтэ дутуунь юун бэ гэхэдэ, зарим колхозууд ажалай түлбэриин хэмжээе үйлэдбэриин гаргашатай, абтаһан продукциин өөрынь үнэ сэн худалдаха сэн хоёрой хоорондохи тэнсүүри һайса хараада абанагүй. Продукциин өөрынь үнэ сэн хадаа колхозой ажахын байдалые харуулһан баримта болоно. Энэ баримта колхоздохи доторой эмхидхэлгэ болон тэрэнэй харилсаа холбоон гэрэлдэ хараһандал адли байдаг.

Колхозой бүхы хүдэлмэри, ажалай бүтээсэ болон нормо тогтоолго, мүн тэрэнэй түлбэриин үнэ сэн эдэ бүгэдэ продукциин өөрынь үнэ сэнгые харуулжа үгэдэг гээшэ.

Жэшээ болгон Мухаршэбэрэй колхозуудта 1958 ондо абтаһан продукциин өөрынь үнэ сэнгые хаража үзэе.

	Центнер продукциин өөрынь үнэ сэн	Цент. продукцида гаргашалагдаһан ажалта үдэр	Ажалта үдэрэй түлбэри мүнгөөр тоолоходо (8 түх. 62 мүн.)	Үйлэдбэриин гаргашатай ажалай түлбэриин хэмжээе жэшэхэдэ (проц.)	Худалдан абадаг сэнгые өөрынь үнэ сэнтэй жэшэхэдэ (проц.)
Ороохон	59,3	2,88	24,9	40,3	138
Хартаабха	66,6	3,57	30,8	45,1	60
Огородой эдеэн	106,4	8,6	74,13	69,7	60,7
Һүн	130,6	7,96	68,64	52,6	103,3
Үхэрэй мяхан	802,8	43,5	375	46,7	93
Гахайн мяхан	1318	57,5	495,65	37,7	71,9
Ноохон	2174,3	141	1215,4	55,8	142
Хониной мяхан	263,4	16	136	51,6	227,5
Үндэгэн (мянгаар)	697	37	311	44,6	89,6
Шубуунай мяхан	1397	60,3	512	43,8	71,2

Энэ таблица дээрэһээ хараад үзэхэдэ, Мухаршэбэрэй колхозуудта ажалай түлөөһые үйлэдбэриин гаргашатай жэшэхэдэ, таряан ажалай продукци абалгада —40,3 — 69,7 процент, мал ажалай —37,5—55,8 процент хүрэтэр болоно.

Үйлэдбэриин гаргашада ажалай түлөөһэнэй иимэ ехэ хуби эзэлдэгынь имагтал ажал ехэтэй хүдэлмэриин һайса оньһожоруулагдаагүй, ажалай бүтээсын бага байһые гэршэлнэ.

Эндэ килограмм хартаабха абалгада 66 мүнгэн, литр һүндэ 1,3 түхэриг, килограмм ноохондо 21 түхэриг, нэгэ үндэгэндэ 69 мүнгэн гаргашалагдана. Тиин килограмм хартаабха ургуулхын түлөө колхознигуудта 30 мүнгэн, килограмм огородой эдеэн (гол түлэб капуста) 74 мүнгэн, литр һү абахын түлөө 58 мүнгэн, килограмм ноохо—12 түхэриг, нэгэ үндэгэ абалгада 31 мүнгэн түлэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта Ставрополиин хизаарай колхозуудта нэгэ үндэгэ абалгада бүхыдөө 10 — 15 мүнгэнэй гаргашалагдажа байхада, Мухаршэбэртэ тэрэниие абаһан хүндэ аяар 31 мүнгэн түлэгдэнэ бшуу.

Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхозой газар аймагай колхозуудай газарһаа һайн гэхын аргагүй, харин муушье байжа болохо. Ажалаа оньһожоруулха талаар адлирхуу. Гэбэшье ажахынь дүнгүүд тад ондоо.

Аймагай колхозуудта центнер ороohоной өөрынь үнэ сэн 59,3 түхэригтэ болоно. Ажалай түлөөһые үйлэдбэриин гаргашатай жэшэхэдэ 40,3 процентнь болодог байна. Харин «Эрдэм» совхоздо центнер ороohон —49,9 түхэригтэ, түлбэриинь бүхы гаргашын 15,7 процент болоно. Мүн бусад продуктнуудай үнэ сэн абаад үзэхэдэ нимэрхүү.

Энээн дээрэһээ харахада, колхозуудта орходоо совхоздо ажалай түлбэриин хэмжээн бүхы гаргашаһаа нилээд бага байна.

Иимэ байдал юун дээрэһээ болоноб гэбэл, колхозуудта хүдэлмэриин түлөөһэнэй сэгнэлтэ ехээр тогтоогдоно, продукци абалгада хүсэ зөөри ехээр гаргашалагдана. Тиимэһээ продукциин өөрынь үнэ сэн гүрэнэй худалдан абадаг сэнһээ дээшэ гарана. Жэшээнь, центнер гахайн мяхан гүрэнэй сэнһээ 381 түхэригөөр, хартаабха—26,6 түхэригөөр ехэ болоно бшуу (таблица хара). Мухаршэбэрэй колхозуудта продукциин өөрынь үнэ сэн гансашье хүршэ «Эрдэм» совхозһоо ехэ болохоһоо гадна, мүн байгаалиин талаар адлирхуу бусадшье совхозуудай дунда зэргын сэнһээ үлүү гарана. Иимэһээ тус аймагай колхозууд ажахыгаа бодомжотойгоор эрхилжэ, тэрэнээ баян нөөсэлгэтэй болгохоһоо гадна, үйлэдбэриингөө гаргашые харюулха тушаа оролдохо болоно.

Энэ аймагта ороohо, хартаабха, огородой эдеэ болон һү, мяха бага гаргашатайгаар абажа шадаха арга боломжо үгы гээшэ гү? Тиимэ бэшэ. Аймаг байгаалиин талаар тон һайн байдалтай. Мал таряан ажал хоёрые үргэлжэ дээрэнь эрхилхэ гүйсэд арга боломжо бии. Аймагай колхозууд үни сагһаа хойшо малша, таряаша зон гэжэ суурханхай. Ушар юуб гэхэдэ, Мухаршэбэрэй аймагта ажалай эмхидхэлэй зарим тэды дутуу байбашье, гол түлэб хүдэлмэриин нормо болон тэрэнэй түлбэриин сэн тогтоолгодо ехэхэн дутуунууд бии.

Илангаяа ажалай нормо, тэрэнэй түлөөһые гуримшуулха хэрэгтэй болоод байна. Колхознигуудай хүдэлмэриин түлөөһэн совхозой хүдэлмэришэдэй салин хүлһэнэй хэмжээнэй гуримаар зохёобол таарамжатай.

Энээн дээрэһээ ямар тобшолол хэлтэйб гэхэдэ, колхозуудта ажалай нормо болон тэрэнэй түлбэриие хэгдэһэн ажалайнь хэмжээгээр тааралдуулан тогтоохо шухала. Эндэ гол түлэб үндэһэ болгон юу абахаб гэбэл: нэгэдэхеэр, продукциин өөрынь үнэ сэн гүрэнэй тогтоогдомол сэнһээ 50—60 процентһээ дээшэ гарахагүй; хоёрдохёор, продукциин өөрынь сэнгэй гүрэнэй сэнтэй зохилдоод байхадань оньһожоруулга хэрэглээгүй хүдэлмэриин түлөөһэн бүхы гаргашын 60—70 процентнь байжа магад; гурбадахяар, оньһожоруулга хэрэглээгүй ажалда орходоо оньһожоруулагдаһан хүдэлмэриин нормо 30—35 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн гэхэ гү, али энэ хэмжээнэй жэшээгээр хүдэлмэриин түлөөһэн доошолуулагдаха зэргэтэй.

Хүдэлмэриин мүнөө үедэ хэрэглэгдэдэг түлөөһые хараад үзэхэдэ, республикын олонхи колхозууд ажалай нормо, тэрэнэй түлбэриие тогтооходоо ажал бүхэнэй онсо илгаае хараадаа абанагүй. Жэшээнь, Бичурын аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхоздо 1958 ондо таряан ажалда хүдэлһэн колхознигууд үдэртөө дунда зэргээр малшадһаа 3,5 дахин, хамһабариин ажахыһаа—4 дахин, барилгашалһаа—6 дахин, механизаторнуудһаа 12 дахин бага ажалта үдэр олоо.

Хүдэлмэриин нормо, тэрэнэй түлөөһэ тогтоохoдоо ажал бүх… илгааень хараадаа абаха ёһ… Харин колхознигуудай хэһэн а… лыень, шанарыень, илгааень … са хаража, шалгажа үзэнгүй, … лэ ажалай нормо эды тэды бай… ёһотой гээд лэ, ажалайнь х… түлэжэ байбал, колхознигуу… материальна талаарнь урмашуу… ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, … дукциин өөрынь үнэ сэнгые … даруулха хэрэгтэ һаад тойбо… таха байна.

Социализмын экономическа … линии ёһоор, ажалай түлөө… бүтээгдэһэнэйнь хэмжүүрээр … лэгдэхэ ёһотой. Тиимэһээ кол… зуудай ажахын бүхы һалбарину… та тогтоогдоһон ажалай нормо … лон тэрэнэй түлбэриин сэн хоё… хоорондохи илгаае гуримшуу… энэ талаар бии байгаа алдуу… дые усадхаха шухала.

Мүн республикын олонхи кол… зууд малшадтаа ажалай түлө… тогтоохoдоо малай харууһа… ашаг шэмэ абалгаар үбэлэй … зунайхиһаа ехээр тогтооно. Жэ… нь, Курумканай аймагта үбэлэй … дэ һаагдаһан һүнэйнь түлөө зун… хиһаа 2 дахин ехээр һаалиша… түлэнэ. Үшөө харууһалһанай, … загүйгөөр ондо оруулһанай түл… түлэгдэдэг. Зунай, үбэлэй с… тогтоогдоһон ажалай түлөөһэ… иимэ ехэ илгаатай байһые зүб … хын аргагүй. Юундэб гэхэдэ, … лэй сагта малай харууһалга … найһаа харюусалгатай ха юм. … бэшье малай үбэлдөө эдихэ үбэл… тэжээл болон байра байдал үзэ… сагта бэлэдхэгдэнэгүй, харин зун… үедэ бэлэдхэгдэнэ. Энээгээр … ходо малшадта үбэлэй сагта … шье ехээр түлэгдэнэ гээшэ ха.

Дээрэ хэлэгдэһэн баримта… дые гүйсэд усадхаад, ажалай … мо, тэрэнэй түлбэриие гуримшуу… жа, ажахытай холбоотойгоор … тообол ажалай бүтээсэ нилээд … шэлхэ байна. **Н. Лобанов,**

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ … институдай багша.

ГҮЛӨ…РАЛДА АБТАҺАН АСУУДАЛ

…эбэри дээрэ техническэ дэб… түйлаха асуудалаар партиин …ральна Комитедэй июнинн …ай гаргаһан шиидхэбэриие …лэн, Улан-Удын мяха-консер… комбинадай хүдэлмэришэд …н нарижуулгын, ухаалан зо…гын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр …алсадаг болонхой. Һүүлэй 2 …турша энэ асуудалаар ком… партиина, профсоюзай ор…ацинууд эмхидхэлэй ехэхэн …эри хэһэн байна. Тиигэһэнэй … уралан нарижуулагшадай …ондоной энэ үеынхиһөө 2 да…эмээ, найман хүдэлмэришэн …эй нэгэниинь энээндэ хабаада…

…инадай завод болон цехүүд…ө оньһото элдэб түхеэрэлгэ …ой. Эдэ түхеэрэлгэнүүдэй хуу…ые шэнэдхэн хубилгаха, ажа…үтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хүн …хабаадалсахые оролдоно. До…арын туршада 200 шахуу ура… нарижуулгын дурадхал ороһон … Тэдэнэй 121-ниинь үйлэд… дээрэ нэбтэрүүлэгдэжэ. 1,5 …он түхэригэй арьбалалта хэ… олгоо.

…алан нарижуулгын хэрэгые …аргаар үргэдхэн, үйлэдбэри … техническэ дэбжэлтэ түйлаха …алда парти, правительство… саг үргэлжэ ехэ анхарал хан…а. Тэрэнэй ашаар байгша оной …һараһаа уралан нарижуулгын … дурадхал оруулһан хүдэлмэ…дые урмашуулха тусхай гурим …согдоһон байна. Иимэ инструк… гарахаһаа урид предприяти…ай таһагууд, цехүүдые даагша… мүн зарим инженерно-техни… хүдэлмэрилэгшэд уралан на…уулгын дурадхал оруулһанай … урмашуулха түлбэри абаха …гүй байһан юм. Тэрээнһээ бо… уралан нарижуулгын хүдэл… зарим нүхэд эдэбхи бага…аар хабаададаг байһан гэээшэ. …нөө тэрэ гурим болюулагда… уралан нарижуулгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха арга олгоо.

Үнгэрһэн 1958 оной түрүүшын хахадта уралан нарижуулгын 62 дурадхал орожо, 921 мянган түхэригэй арьбалалта хэгдээ. Энэ оной июль, август һаранuудта тэды зэргын дурадхал үйлэдбэридэ хэрэглэгдээ, энэ ушар уралан нарижуулгын улам үргэдэжэ байһаниие гэршэлнэ. Механик нүхэр Дюмин шубуунай нооһо хатаадаг агрегат шэнэдхэн хубилгажа, ажалай бүтээсэ ехээр дээшэлүүлээ. Тэрэнэйнь ашаар жэл соо 131 мянган түхэриг арьбалха арга олдоһон байна.

Уралан нарижуулгын хүдэлмэридэ эхэнэрнүүд олоороо хабаадалсадаг болоо. Механическа цехын токарь Е. Тархаева, консервын заводой хүдэлмэришэн нүхэд Казазаева, Домостой гэгшэд жэлэй эхинһээ хойшо тус бүридөө хэдэ хэдэн дурадхал оруулаа.

Комбинадай инженерно-техническэ түрүү хүдэлмэрилэгшэд уралан нарижуулгынгаа хүдэлмэриие энэ тэрэ жэжэ юумээр хизаарлангүй, продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхээр һайн дурадхал оруулна. Малай уураг тархи шаража, ондоо сортын консервэ гаргаха гэһэн мастер Овсянкинай дурадхал һайшаагдаа. Мүнөө технологиинь нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ.

Комбинадай предприятинуудта уралан нарижуулга үргэдхэгдэжэ байбашье, олохон дутагдал үшөөл бии. Зарим уралан нарижуулагшад өөһэдынгөө дурадхалые хэдэн һара соо үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ шаданагүй. Зарим цехүүдые даадаг хүтэлбэрилэгшэдэй энэ хэрэгтэ ханалгагүйгөөр хандадаг дээрэһээ иимэ ушар тохёолдоно. Механическа цехын хүдэлмэришэн нүхэр Воронинной оруулһан хоёр дурадхал хэрэглэгдэнгүй хэдэн һара хэбтэнэ. Комбинадай партийна, профсоюзай организацинууд шухала хэмжээ абажа, уралан нарижуулгын хүдэлмэриие бүри үргэдхэхэ зэргэтэй гэжэ һанагдана.

А. Беляев.

ҺҮҮЛЭЙ ПОЧТОҺОО

Нэгэ фермын һаалишадай ажал, эрмэлзэл тухай

…имэ гаршагтай хэдэн бэшэг …энэй аймагай **«Красное знамя»** …тэдэ толилогдоо. КПСС-эй ЦК-…ээлжээтэ Пленумэй угтамжада …рулагдаһан эдэ бэшэгүүд соо …аймагай «Путь Ленина» колхо… Харбяатын һүнэй фермын һаа…адай ажал, эрмэлзэл тухай хэ…энэ.

…нэ фермын һаалишад байгша … найман һарын туршада үнеэн …һөө 958 литр һү һаажа, колхо…гой правлениин, партийна ор…ацийн дамжуулгын Улаан туг…үртөө. Тиигэбэшье фермын һаа…ад түйлаһан амжалтаараа һа…аа амарангүй, долоон жэлэй …үшын жэлдэ юу хэхэ тухай, …нэй ажалда ямар бэрхэшээл …олдодог, тэдэниие хайшан гэ… зайсуулха тухайда газетээр …жуулан хөөрэлдэнэ.

…нэ фермэдэ эмхи гурим һай… сахигдана. Үнеэдынь сэбэр, …ай хашаа, байра дотор байлгаг…а. Фермын улаан булан соо эл… плакат, уряа лозунгнууд ха…тай.

— Долоон жэлэй түсэбэй дүүр…эхэдэ, манай колхоз үнеэн бури… 2380 литр һү һаахаар хараа…лтай,—гэжэ һаалишан Н. Сага… хөөрэнэ. Харин бидэ, һаали…, энэ даабаряа болзорһоонь хо… урид дүүргэжэ шадаха байһа… мэдүүлнэбди. Бидэнэр үнеэн …һөө үдэрэй 6—7 литр һү һааха …тайбди. Энэмнай жэлдээ 2200 … 2500 литр болохо байна.

Теэд юуп һаад ушаруулнаб гэхэ… тэжээлээр ходо дуталданабди. …эргэшэ жэлэй үбэлжэлгые абир… …жа үнгэргөөбди. Тиигэбэшье яһа… ехэ һү һаагаа һэмди. Даажа …һан үнеэн бүриһөө 1105 литр һү …гаа һэм. Энэ жэлдэ 1700 литр …аха уялгатайб. Тэрэнээ дүүргэжэ …дахаб.

Энэ колхоз мүнөө жэлдэ нёдон…ойхиһоо һураггүй ехэ үбһэ, тэ…ээл бэлэдхээ. Бүхы малшад эдэб…тэйгээр хабаадалсаа. Ганса …ермын һаалишад 130 гектар …һэ сабшаһан байна. Теэд …энь үшөөл бага гээшэ. Ха…ртаа кукуруза үшөө ехээр …риха аргатай байгаад, тиигэжэ …даагүйбди. Кукуруза ехээр тари…л; үнеэн бүридэ 10 тонно силос …ртэхэ һэн. Зундаа үнеэдтэ ногоон …жээл багаар эдюулээбди. Юуб …эхэдэ, зелёнко зөөхэ автомашина, …ори тэргэ манда заажа үгөөгүй …айгаа. Саашадаа колхозой правле… энэ асуудалда анхаралаа хан…уулха ёһотой.

Фермын һаалишад хоорондоо му…рысэн ажаллана. Тэдэнэй дундаһаа …һаалишад Нина Саганова, Тамара …Цыденова, Люба Арбальжинова ту…рүүлжэ ябана. Гэхэ зуура һаали…шадай социалистическэ мүрысөөн …оронхы тээрээ ёһо тэдыгээр эмхид…хэгдэнхэй. Мүрысөөнэй бюллетень …фермэдэ үнииэй асаргаданагүй, …малшадай үдэр хэдэн һара соо …тэргэгдэнэгүй. Колхозой партко…мой секретарь нүхэр Таханов ажа…лын асуудалнуудаар һамаараад, …малшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхарал хандуулнагүй. Дамжуулгын Улаан туг барюулхаяа хэншье эндэ ерээгүй, харин һаалишад өөһэдөө ошожо, тэрэнээ асарһан байха юм.

Колхозой правлени, партком мал адуулагшын ажал гуримшуулхын тула юушье хэнэгүй. Мал адуулагшын түлөөһэнэй бага дээрэһээ тэндэ ажаллаха хүн олдоногүй, һаалишан Т. Галтаева үнеэдээ адуулна. Мал адуулагшын түлөөһэ, нэмэлтэ түлбэри тухай гурим шэнээр хаража үзэхэ хэрэгтэй.

КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые ажалай амжалтаар угтаха эрмэлзэлгэтэй энэ фермын һаалишадта зохихо туһаламжа үзүүлхэ, тэдэнэй ажал хэрэгые шалгаха хэрэгтэй гэһэн тон зүб тобшолол «Красное знамя» газетэ хэһэн байна. Һү һаалгые эрид дээшэлүүлхэ, долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргэхэ гэжэ оролдодог Харбяатын фермын һаалишадай ажал хэрэгүүд тухай уншагшадтаа мэдээсэхэ зуураа, тэдэнэй эрилтые, дутагдалнуудые элирүүлһэниинь һайшаалтай.

Үнэн зүрхэнһөө оролдоходоо...

— Хэрэглэһэн эд бараагаа ажалшад энэ дэбтэр соо бэшэдэг гээшэ. Иимэ гурим манай эндэ үнинэй тогтоогдонхой. Пайщигуудай эрилтые гүйсэд, саг болзортонь дүүргэлгэ—бидэнэрэй эгээл түрүүшын уялга. Сельпогой правлени, нэн түрүүн наймаалагшад ажалшадай хэрэглэһэн, захиһан юумыень арга бэшэ асаржа худалдахые хүсэдэг гээшэбди,—гээд магазиниие даагша Вера Прокопьевна хөөрэнэ.

1953 ондо Вера Лысенко худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэхэ тусхай һургуули дүүргээд, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудаар хүдэлжэ эхилээ һэн. Мүнөө тэрэ гурбадахи жэлээ Дабаатын сельпогой хүдөөгэй магазиниие даажа байна. Тэрэ басаганиие «Улаан-Эрхирик» колхозой гэшүүд дэмы магталаггүй.

Үнгэрһэн жэлдэ эд бараа худалдаха түсэбөө уридшалан, декабриин 25 хүрэтэр дүүргэхэ уялгатай аад, 20-до дүүргэжэ, нүхэр Лысенко түсэбһөө гадуур хэдэн мянган түхэригэй эд бараа ажалшадта худалдаһан байна. Энэ жэлэй дүнгүүдые харахада, социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуурияа алдангүй ябаһаар.

Заиграйн аймагай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй социалистическэ мүрысөөндэ Вера Прокопьевна эд бараа наймаалха энэ жэлэй түсэбые уридшалан, декабриин 15 хүрэтэр дүүргэхэ уялга абанхай. Абаһан уялгаа тэрэнэй дүүргэхэнь дамжаггүй.

Нүхэр Лысенкын даадаг магазинда ороходо, һаруул, сэбэрхэн, эд бараань тон гуримтайгаар табигданхай байдаг. Ариг сэбэрэй талааршье магазин ходо һайн сэгнэлтэ абадаг юм. Хүн бүхэн хэрэглэһэн юумэеэ магазинаар дамжуулан захижа асаруулдаг байна.

Һаяхан нүхэр Лысенко аймагай потребсоюзай правлениин хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Сельпогой правлениин зүгһөө баяр баясхаланда хүртөө.

Нүхэр Вера Лысенкын хүдэлмэри тушаа хүн зон иигэжэ хэлэнэ:—«Манай энэ магазинай хожомдожо нээгдэһэн гү, али эртэ хаагдаһан ушарые огто харахагүйт. Энэ эхэнэр ажалдаа үнэн сэдьхэлээ табижа хүдэлдэг, хүндэ нэгэ бүдүүлиг абари зан гаргахыень үзэхэгүйт».

Г. Данзанов.

Искусствын, уран зохёолой ДЕКАДАДА БЭЛЭДХЭЛ

БЭЛИГТЭЙ ПОЭТ, БАГША

—Зуһаландаа буухан, айраг тарагай элбэгжэһэн, орон дэлхэйн гоё һайханиие уран хонгёо дуугаараа үдэр һүнигүй магтан хангюурдадаг хүхын дуунай үеэр түрөө һэн хаш»— гээд эжымни хэлэгшэ һэн гэжэ үнинэй уран зохёолшодой нэгэн Бато Базарон хөөрэнэ. Нүхэр Базарон багаһаа хойшо үбгэд хүгшэдэй хөөрэһэн үльгэр домог айхабтар абьяастайгаар шагнаад, тэрэ занданъ үетэн нүхэдтөө хөөрэдэг байгаа. «Арадай аман зохёолой удхые ойлгоод, тэрээнэй нүлөөн доро зохёол бэшэжэ эхилхэ гээшэ саашанхи творческо хүдэлмэридэ ехэл туһатай даа. Арад гээшэмнай хэмжээлэшэгүй ехэ бэлиг шадабаритай юм. Тэрэ уран бэлигэйнь дом дээжыншье зэргые хүртөө хада саашанхи ажабайдалда тон ехэ туһатай юм», —гэжэ Бато Базарон эхилэн бэшэгшэдтэ ходо һануулдаг.

Табяад һаял хүрэһэн аад, нилээд бууралтаһан толгойтой хүн нюдэнэйнгөө шэлэй дээгүүр харан һагад хөөрэшэхэдөө ехэл һонин юумэнүүдые хэлэхэ, уран шүлэг бэшэлгын талаар ойлгожо ядаһанаа асуубалтнай, тодо һонор зүбшэл үгэхэл байха. «Залуу гвардиин» «Хуушанай гвардиһаа» зүбшэл абахада һайн агша. Манайшни үеынхин залуушуулда шадаха мэдэхэ юумэеэ хэлэжэ үгэхэһөө зааханшье арсахагүй байха»,—гээд бага сага шоглон татажа байгаад хөөрэдэг. Ёһотойл багша байна даа, иимэл хадаа уран зохёол бэшэхынгээ хажуугаар гуша шахуу жэлдэ залуу үетэниие һургаа ёһотой гэжэ һанаад хөөрэлдөөнэйнгөө һүүлдэ баясхалан хүргэхэ байхат.

Нээрээшье манай литературада Бато Базароной хэһэн юумэнь ехэ. Бурядай багшанарай техникум дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр «Ленинэй ашанар» (хожомынь «Бурят ороной комсомолец») газетын харюусалгата секретаряар хүдэлжэ байхадаа, республика доторoo колхозуудые байгуулха хэрэгтэ хурса гууриһаараа ехэхэн туһа хүргэлсэһэн юм. 1926 ондо Бато Базароной түрүүшын шүлэг «Бурят Үнэн» газетэдэ толилогдоо һэн. Хамтын ажал тогтоолгодо али болохоор һаад тойбо татадаг, һаманар, баяшуулые «Зүгы» гэжэ басняараа шобто шүүмжэлһэн юм. 1934 ондо Бато Базароной «Сэлэнгын үер» гэжэ түрүүшын ном хэблэгдэн гараһан байгаа. Энэ ном соонь поэдэй шүлэгүүд, поэма оронхой. Багша мэргэжэлтэй байһан хадаа үхибүүдтэ зорюулһан шүлэг, рассказ, пьесэ олоор бэшэдэг байба. 1938 ондо «Үхибүүдэй пьесэнүүд» гэжэ хоёрдохи номынь хэблэгдэн гараа бэлэй. Һургуулида хүдэлхэ, шүлэг бэшэхын хажуугаар нүхэр Базарон учебнигүүдые оршуулдаг байгаа.

1934 ондо СССР-эй уран зохёолшодой Союзай гэшүүн боложо ороо юм. Манай агуухэ уран зохёолшын А. М. Горькиин гар табилгатай билет мүнөөшье хадагалжа ябадаг.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ Бато Базарон Советскэ Армиин зэргэдэ алба хэхэ зуураа, совет сэрэгшэдэй шэн габьяата баатаршалгые магтаһан, хорото дайсадые һамна сохин намнахые уряалһан олохон шүлэг бэшээ һэн.

«Эбхэмэл автомат ППШ-гайнгаа» хүдэр шара хүрзэ дээрэшье шүлэг бэшэхэ саг ерэгшэ һэн»—гэжэ поэт хөөрэнэ.

Дайн дажарай дүүрэжэ, амгалан сагай эхилэмсээр сэрэгшэ—поэт түрэл нютагтаа бусажа, эдир үетэниие һургажа эхилээ. 1945 ондо сэрэгэй албанда ябахадаа бэшэһэн шүлэгүүдынь «Пост дээрэ» гэжэ тусхай суглуулбари боложо гараһан юм. Энэ ном соо Бато Базароной армиин албанда зохёоһон шүлэгүүд, дуунууд оронхой.

Дайнһаа хойшо Бато Базарон табанжэлэй геройнууд тухай, эдир үетэн тухай олохон шүлэг бэшэһэн байха. «Сэлэнгын үер» гэжэ номынь 1957 ондо дахинаа хэблэгдээ, 1958 ондо рассказуудайнь суглуулбари гараа. Өөрөө шүлэг бэшэхэһээ гадна ород поэдүүдэй, совет үеын уран зохёолшодой зохёолнуудые бурят болгожо оршуулдаг байна. А. Н. Некрасовай «Солдадай эхэ Орина» гэжэ поэмые, М. Кольцовой хэдэн шүлэгүүдые оршуулаа. Галина Николаевагай «Таряа хадалга» гэжэ романиие Ц. Цыбиков, Ч. Цыдендамбаев гэгшэдтэй хамта оршуулһан юм.

Бато Базарон искусство болон литературын декадада зорюулжа, шүлэгүүд, рассказуудай суглуулбари бэлэн болгоод, хэблэлдэ тушаанхай. Түүхэтэ долоон жэлэй түсэбые эршэмтэйгээр бэелүүлжэ эхилһэн эршэ зориг түгэлдэр залуушуул тухай «Уһа гаргалга» гэжэ поэмэ, «Эхир хоёр басагад» гэжэ рассказ, мүн хэдэн олон шүлэг, дуунууд энэ суглуулбари соонь ороо. Поэзиин эгээн хүндэ һалбаринуудай нэгэн гэгдэдэг—баснинуудые бэшэжэ эхилэнхэй. Бато Базароной баснинууд «Байгалай толон» журналда толилогдожол байдаг.

Нүхэр Базарон Хэжэнгын аймагай газетын редактор байхадаа шүлэг бэшэхэ дуратай залуушуулые суглуулжа, зүбшэл заабари үгэдэг, тэдэниие али болохоор дэмжэдэг һэн. Хэжэнгын литературна нэгэдэлһээ бэлигтэй залуу уран зохёолшод Цэрэн Галанов, Александр Жамбалдоржиев гэгшэд урган гараа.

«Анхан намда бадагай толгой холболго, рифм, шүлэг яажа бэшэхэ тухай заалгаһан хүбүүдни мүнөө намдаа заажа байхаар бэлиг шадабаритай хүнүүд болошоо. Багшань һурагшадтаа хэзээшье булигдадаг. Багшынгаа барюулжа үгэһэн жолоое алдангүй ябаад, эрдэмтэй зон болодог ушар манай үедэ захагүй бшуу»,—гэжэ Бато Базарон омогорхон хөөрэнэ.

Үбгэн багшын омогорхохоншье гайхалгүй. Тэрээндэ анхан «а», «б» үзэгүүдые заалгаһан хүүгэдэй дундаһаа эрдэм шудалан, элитэ мэргэжэлтэд болоошод олон ха юм!

…1907 оной майн 12-ой хүхын дуунай һүни «аршаанхан эхитэй Аса Шэбэртэ» түрэһэн Бато Базароной тобшохон намтар иимэл даа!

Ч. Дарибазарон.

Нүхэр Лысенкын даадаг магазинда ороходо, һаруул, сэбэрхэн, эд бараань тон гуримтайгаар табигданхай байдаг.

Б. БАЗАРОН

ҮНЭГЭН

БАСНИ

Үнэгэн нэгэтэ
Үргэнтэй обоо шэншэһээр
Хулганын зөөһэн
Хомхоол түмһэ оложорхёо.
«Ай, шолмо, хулуушан!
Абынгаа нэрые хухалһан
Эшэргүй шүдхэр
Эндэ түмһэ обоолоо гүш?»—
гэжэ,
Ганиран-габаран
Газар шүүрэн дэбхэрбэ.

Үнэн, худалай
Үзүүр шалган элирүүлхээ
Угаа һүреэтэй
Ууртай шарай харуулба.
Хулгай хэһэн
Хулганын гэмые тодоруулхаа
Хуули саазын
Хуудаһа ирахаар аашалба.
Үнэгэн һүүлээ
Өөдэнь һэжэн шуумайжа,
Хурса хушууһаар
Хурилынь һэшэн шарбаба ха.
Гэнтэ,
Хулганын зулзагадай
Хоншуу үнэр абамсаараа
Шүдөө зуугаад,
Шүлһөө татан тамшаажа,
Сүлөөгөө алдаһаар
Суудтэ үгэхөө мартажархёо.
Хубиингаа хэрэгтэ
Хурдан гүйдэг зантай аад,
Амта таниһан
Азатай бэень эжэлээгүй:
Хотынгоо шадалаар
Хоол залгахын баханда
Анириүй тэндээ
Амаяа хүдэлгөө—гэдэг юм.

***

«Хэрэг эхилээд,
Хэлэһэн соогоо хэдэггүй хүн
Үнэгэн шэнги
Үргөө хүдэлгөө» гэлсэдэг юм.

КОМПЛЕКСНО АРГА ЯМАР АША ТУҺАТАЙБ?

Закаменск городой хамһабариин ажахынуудай управлениин мэдэлдэ бетонно завод, түмэр-бетоной цех, хирпиисын, известкын, шлакоблогой заводууд, модо дархалдаг, шабар худхадаг цехүүд бии юм. Һүүлэй үедэ, илангаяа энэ оной хоёрдохи хахадһаа эдэ предприятинуудай зариманиинь үйлэдбэреэ нилээд һайжаруулаа. Закаменск городой барилгануудта тэдэ предприятинуудһаа һайн шанартай барилгын хэрэгсэл асарагдадаг болоо. Хирпиисэ, шлакоблок, хабсаргагдамал түмэр-бетон, худхагдаһан шабар жэлэй түрүүшын хахадайхиһаа һураггүй ехээр бэлдэгдэнэ.

Ямар хэмжээнүүдэй абтаһанай ашаар эдэ предприятинуудай хүдэлмэриин һайжарһые нэгэ цехынь жэшээгээр харуулха гэжэ хүсэгдэнэ.

Түмэр-бетон бүтээдэг цехые абаад үзэе. Энэ цех хоёр һарын саана бусад предприятинуудай дунда эгээл гээгдэнгинь байһан юм. Барилгада хэрэглэгдэхэ түмэр-бетонно хэрэгсэл гаргаха һара бүринь түсэб оройдоо 40—50 процент дүүргэгдэдэг байгаа. Бүтээһэн продукциин шанар тиимэл муу, өөрынь үнэ химдаргадаггүй, хүдэлмэришэдэй салин хүлһэн бага байһан юм.

Барилгын организацинуудай управлени, профсоюзайн комитет август һарын дүнгөөр түмэр-бетонно хэрэгсэл бүтээгшэдтэ һаяхан дамжуулгын улаан туг барюулаа. Гээгдэлдэ ороһон энэ цех хэдыдээ нигэжэ түрүүлһэб?

Цехын хүдэлмэришэд, мүн хүтэлбэрилэгшэд «хүдэлмэрээ комплексно аргаар эмхидхэһэнэй ашаар түрүү зэргэдэ гараабди» гэжэ харюусадаг болонхой.

ЯМАР БАЙГААБ?

Түмэр-бетонно хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг цехын хэбшэд, арматурщигууд, слесарьнууд, электригүүд болон бусад хүдэлмэришэд түрүүшээр бүлэг бүлэгөөрөө таһаржа, өөһэдынгөөл урдахиие хараад хүдэлмэрилдэг һэн. Бүлэг бүхэниинь өөһэдынгөө мэргэжэлдэ хабаатай хүдэлмэри хэдэг байгаа.

Эдэ жэжэхэн звенонууд өөһэдынгөө урдахиие харахаһаа бэшэ, ондоо ямаршье хүдэлмэридэ хабаадалсадаггүй байба. Жэшээнь, арматурщигууд нормоёо уридшалан дүүргээшье һаа, хэбшэдтэ туһалангүйгөөр гэртээ харихаяа мэдэдэг һэн. Эдэ звенонуудай хүдэлмэриие бүхыдэнь абаад үзэхэдэ, үйлэдбэринь хоорондоо таһаршагүй холбоотой, бэе бэеһээ дулдыданги ха юм. Хэрбээ али нэгэ звеногойнь хэхэ ёһотой хүдэлмэрээ дүүргээгүй һаа, цехын барилгын организацинуудта үгэхэ нормоо дүүргэжэ шадахагүй байгаа.

ИИМЭ БОЛОО

Үнгэрһэн август һарын хоёрдохи арбан хоногһоо хабсаргагдамал түмэр-бетонно хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг цехын хүдэлмэри комплексно аргаар эмхидхэгдээ. Бетонщигуудай, арматурщигуудай слесарьнуудай, электригүүдэй звенонууд болюулагдажа, түмэр-бетонщигуудай комплексно нэгэ бригада эмхидхэгдэһэн байна. Урдын 8 звеногой оронд 34 хүнһөө бүридэһэн ехэ бригада хүдэлмэрилдэг болобо. Бетонно хүдэлмэридэ олон жэл ябаһан, дуршэл ехэтэй Федот Сакратовые Файзулин энэ бригадые толгойлно.

Комплексно бригадань 3 звено боложо таһараад, гурбан халаанаар үдэр, һүнигүй хүдэлмэрилдэг болоо. Звено бүхэндэ арматурщик, хэбшэн, электрик, слесарь гэхэ мэтын хэрэгтэй бүхы мэргэжэлтэд барандаа бии. Тиимэһээ звено бүхэнэй ажалые комплексно аргаар эмхидхэхэ арга олдоһон байна.

Комплексно аргын үшөө нэгэ онсо илгаань юуб гэхэдэ, бригадын гэшүүн бүхэн бригадынгаа хэһэн ажалай хэмжээгээр салин хүлһэ абадаг болонхой. Тиимэһээ бригадын гэшүүн бүхэн өөрынгөө урдахиие хараад лэ ябахаяа болижо, бригадынгаа даабариие бүхыдэнь дүүргэхын тула ехээр оролдодог болоо бшуу. Жэшээнь, августын 25-һаа сентябриин 10 болотор бригадын гэшүүн бүхэн үдэр бүри дундаа зэргээр 41 түхэриг олоһон байна. Комплексно бригадын эмхидхэгдэхэһээ урид хүдэлмэришэн бүхэн арайхан гэжэ 25—30 түхэриг олодог байгаа.

— Комплексно аргын эгээл гол шухала юумэ салин хүлһэнэй дээшэлһэндэ бэшэ ха юм,—гэжэ бригадын гэшүүд мэдүүлнэ. Август һарын хоёрдохи хахадта ажалаа комплексно аргаар эмхидхээд байхадаа, энэ бригадынхид түмэр-бетонно хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ даабаряа 110 процент дүүргэжэ шадаа. Урдань юрын аргаар хүдэлмэрилдэг байхадаа энэ бригадынхид һарынгаа даабариие арайхан гэжэ хахадладаг, хэдэхэн хүнэй дуталдаһанһаа боложо түсэбөө миил 10 процент дүүргэдэг байһан юм. Эдэ баримтануud дээрэһээ харахада, комплексно арга хэрэглэһэнэй ашаар ажалайнь бүтээсэ хэдэ дахин дээшэлһэн, бүтээһэн продукциин өөрынь үнэ хорёод процентээр химдарһан байна. Нормын ёһоор нэгэ кубометр түмэр-бетонно 793 түхэриг гаргашалагдаха аад, 619 түхэриг гаргашалагдадаг болобо. Тэрэшэлэн электроэнерги болон бусад хэрэгсэл гамтайгаар гаргашалхын түлөө хүн бүхэн тэмсэнэ. Нэгэ кубометр түмэр бетондо 7 түхэриг 56 мүнгэнэй электроэнерги гаргашалдаг аад, 2 түхэриг 19 мүнгэн болотор нь химдаруулна.

Бригадын гэшүүд партиин ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, хүдэлмэрээ улам оньһожоруулна. Хайр шулуу, худхамал бетон зөөхэ хүдэлмэри оньһожоруулагдажа, гар ажалһаа хэдэн хүн сүлөөлэгдөөд, үйлэдбэриин гол шухала һалбарида табигдаһан байна.

Мүнөө энэ бригадынхид Закаменск городой гол гудамжада баригдажа байһан 22 квартиратай гэрэй хана болохо хүнды панельнүүдые бүтээжэ захаланхай. Тэрэ гэрэй доодо дабхарта гүйсэд хүрэхэ панельнүүд бэлэн болгогдоо.

Түйлаһан амжалтаараа урмашаһан бригадын гэшүүд ажалайнгаа эмхидхэлые бүри һайжаруулха, шадабари мэргэжэлээ улам дээшэлүүлхэ гэжэ ехээр оролдоно. Залуу хүдэлмэришэд Г. Конягин, М. Викулин, Г. Гладышев, А. Десятов болон бусад үдэшын дунда һургуулида һурана. Бригадын гэшүүд Агуу ехэ Октябриин 42 жэлэй ойн һайндэрэй вахтада жагсаад, сентябрь, октябрь һарануудайнгаа түсэбүүдые 110 процентһээ доошо бэшээр дүүргэхэ зорилготойгоор хүдэлмэрилжэ байна.

А. Ткач.

Б. НАЙДАРОВ

ҺАНАНА ГҮШ?

Ажалда ябахадаа буулгуулһан
Аягтай фотомнай. Харана гүш?..
Институтдамнай нэгэтэ
суурхуулһан
Студентнэрэй вечер һанана гүш?

Һанана гүш, ёохорто урихадам
Хонгёо һайханаар дуулаһанаа,
Юрөл нэрыешни һурахадам
Юундэб даа ехэл нюуһанаа.

Үетэн басагадтаа орходоо
Үлүү хүхюун байгаа һэнш.
Харин һүүлээрнь тарахадаа
Хүргүүлхээ намда арсаа һэнш.

Һанана гүш, хожомынь уулзаһанаа,
Һонинтой бэшэг бэшэһэнээ,
Дуугаа хоюулан дуулаһанаа
«Дуратайб»,—гэхэдээ эшэһэнээ.
Һанана гүш, курсынгаа хүбүүнэй
Хурим дээрэмнай юрөөлөө
шүлэглэһыень,
Хошонгууша медик басаганай
Хүүгэдэй хүхэлтэ бэлэглэһыень.

***

Үндэр хада тулаад
Үүлэхэн тороо.
Үглөөнэй наран
Саанаһь хороо.
Эдирхэн басаганай һиимгэрхэн
пулаадаараа
Эшээд нюураа бүтүүлһэндэл,
Үеынгөө инагтай һаналаа таараад,
Үгэгүйгөөр дураяа мэдүүлһэндэл.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ХҮН ТҮРЭЛТЭНЭЙ ЭТИГЭЛ НАЙДАБАРИ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой Америкын Холбоото Штадуудта айлшалха сагынь дүүрэхэ дүтэлбэ. СССР ба США-гэй правительствонуудай хүтэлбэрилэгшэд США-гэй президентын байдаг город шадарай Кэмп-Дэвид гэжэ газарта уулзажа байһаар. Н. С. Хрущев Д. Эйзенхауэр хоёр уласхоорондын шухалын шухала асуудалнуудаар хөөрэлдөө хэнэ.

Дэлхэй дээрэхи эгээн ехэ хоёр гүрэнүүдэй правительствые толгойлогшонорой хоорондо хани ёһоор болоҗо байһан уулзалга, бэе бэеэ эрхим һайнаар ойлголсохын тула арга зам тэдэнэй бэдэржэ байһан ушар хадаа эб найрамдал аршалан хамгаалха, бэхижүүлхэ этигэл найдабари хүн түрэлтэндэ түрүүлнэ.

Эб найрамдалда дуратай арадууд Советскэ правительствые толгойлогшын США-да ошоод айлшалжа байһыень ехэ халуунаар һайшааха зуураа, эб найрамдал болон хани барисаанай айлшалалга мүн гэжэ тоолоно.

Совет арадай, тэрэнэй правительствын эб найрамдалда дуратай, эб найрамдал үнэн зүрхэнһөө хүсэжэ байһыень харуулхын тулада дэлхэйн хүн зоной хэн нэгые идхаха болоо һаа, бидэндэ ехэ найргүй, жэгтэй ябадал гэжэ һанагдаха һэн. Гэхэ зуура «хүйтэн дай» баримталагшадай номнол Советскэ Союз тухай, тэрэнэй ябуулдаг эб найрамдалда дуратай политика тухай Америкын арад зондо худал хуурмаг ойлгомжо бии болгоһон байна. Н. С. Хрущевой США-да ошоод байхада жиирэй американецууд, мүн ондоошье хүнүүд энэ номнолой хэр үнэн зүб байһанда һэжэглэхэ баатай болонхой. «Никита Хрущевой образ американецуудай оюун ухаанда гүнзэгыгөөр хадуугдаа,— гэжэ Америкын «Пост-диспетч» гэжэ газетэ бэшэнэ.— Хүйтэн дайнай арсалдаануудые шиидхэхэ тухай, эб найрамдалай болон буу зэбсэг хуряаха замаар эрид шууд ябаха тухай хэлэхэдээ, тэрэ өөрөө, тэрэнэй правительство энэ асуудалда тон ехэ анхаралтайгаар хандадаг гэжэ господин Хрущев нэн түрүүн гүнзэгыгөөр ойлгуулжа шадаһан байна». Жиирэй американецуудай һанал сэдьхэлые Сан-Франциско городто ажаһуудаг нэгэ хүн ехэ һайнаар хэлээ. Советскэ правительствын толгойлогшые яахадаа иимэ халуунаар амаршалаабш гэжэ Америкын телевидениин комментаторай асуухада, тэрэ иигэжэ харюусаа. «Н. С. Хрущевые яахадаа амаршалаабш гэхэдэ, тэрэ хадаа ажалша зоной хэрэгэй түлөө тэмсэдэг дэлхэй дээрэхи эгээн элитэ ехэ тэмсэлшэ мүн» гэжэ энэ хүн мэдүүлээ.

Элдэб социально-политическэ байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан тайбанаар зэргэ оршон ажаһуужа шадаха байһан тухай Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэ бүхы дэлхэй дээрэ тон ехэ анхаралтайгаар угтагдаа. США-да ошоод байхадаа хэлэһэн үгэнүүд болон хөөрэлдөөндөө Советскэ правительствые толгойлогшо иигэжэ онсолон тэмдэглэһэн байна. Арсалдаата асуудалнууд эбэй ёһоор хэгдэһэн хэлсээнүүдэй ашаар шиидхэгдэхэ зэргэтэй. Хэрэгтэ хэрэггүй уридшалан хэгдэһэн һанамжа, хара һанал бодолоо шууд орхижо, социалистическэ болон капиталистическэ дэлхэйн хоорондо бии байһан алгасаае хэрэглэнгүйгөөр бэе бэеэ ойлголсохо зам бэдэрхэ шухала.

Н. С. Хрущевой США-да ошоод байхада зүүн болон баруун гүрэнүүдэй хоорондо гарадаг арсалдаата асуудалнуудые иигэжэ шиидхэхэ дуратайшуулай тоо хэмжээлэшэгүй олон болоо. «Мүнөө үедэ агууехэ гүрэнүүдэй хоорондо нэгэн адли юумэн ехэ олон бии, иимэ ушар түүхэдэ хэзээдэшье байгаагүй юм» гэжэ Англиин «Ньюс кроникл» гэжэ буржуазна газетэ тэмдэглэнэ.

Амгалан ёһоор зэргэ оршохо тухай Советскэ Союзай дурадхаһан хараа шугам «хүйтэн дай» ябуулха гэһэн политикада шанга сохилто болоно бшуу. Энэ политикые дайнай һүүлэй үе соо Даллес болон баруун гүрэнүүдэй бусад хүтэлбэрилэгшэд ябуулдаг байгаа. Баруун гүрэнүүдэй улам бүри олон хүнүүд иимэ политикын буруу һүрэхэ байһанда батаар этигэнэ.

Амгалан ёһоор зэргэ оршохо гэһэн хараа шугамые баруун гүрэнүүдэй мэдэржэ эхилһэн тухай мүнөө хэлэхэдэ болоно. Гэбэшье энэ асуудал ямаршье һаадгүйгөөр түйлагдаха гэжэ һанаха болоо һаа, алдуу болохо байна. США-гэй болон бусад баруун гүрэнүүдэй зарим нэгэн ээрхэг түримхэйшүүл буу зэбсэг яаралтайгаар бүтээхые, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал тэрэ зангаарнь үлөөхые оролдодог байха юм. Эб найрамдалда дуратай советскэ политикын баруун гүрэнүүдэй олониитэдэ нүлөөлдэг нүлөөе һуларуулхын тулада тэдэнэр бага бэшэ оролдолго гаргаа. Жэшээнь, американецуудай сэнгэдэг «Диснейлэнд» гэжэ газарта Н. С. Хрущевой ошохо гэхэдэнь һаад тойбо ушаруулһан, Америкын жиирэй ажалшадтай тэндэ уулзаха гэхэдэнь арга боломжо олгоогүй байһан ушар энээнние гэршэлнэ.

Америкын профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй Н. С. Хрущевой хэһэн уулзалга мүн лэ һонирхолтой. Худэлмэришэн ангиин түлөөлэгшэдбди гэжэ өөһэдыгөө нэрлэдэг эдэ профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэдэй Совет гүрэндэ дурагүй байһаниинь һайн мэдээжэ. Н. С. Хрущевто тэдэнэй асуудалнуудые табихадань, иимэ хараа бодолынь эли тодоор харагдаа. Нүгөө талаһаа ямар юумэниинь һонирхолтойб гэхэдэ, тэдэнэр профсоюзуудайнгаа гэшүүдэй эб найрамдалда эрмэлзэжэ байһыень хараадаа абаха баатай болоод, Н. С. Хрущевые уулзалганда уриһан байна. Энэ хөөрэлдөөнэй заримдаа хэршье шангаар болобошье һаань, советскэ болон американска профсоюзуудай хоорондо холбоо барисаа байгуулха үндэһэ һуури табигдаа гэжэ хэлэмээр.

Америкын арад зон, городуудай ажалшад болон фермернүүд эб найрамдалда дуратай, совет арадтай хани барисаатай байһанаа элирхэйлэн, Н. С. Хрущевые ехэ халуунаар амаршалһан байна.

Н. С. Хрущевой США-да ошоод айлшалалгынь түйлай ехэ удхашанар юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа бата бэхи эб найрамдалай түйлагдаха байһанда хэдэн миллион хүнүүдэй һанаа сэдьхэл батадхаһан, ООН-эй Генеральна Ассамблейн трибуна дээрэһээ эб найрамдал түйлаха бодото арга зам—бүгэдэ ниитын, гүйсэдөөр буу зэбсэг хуряалга тухай хэлэһэн байна.

«Эндэ хэлэһэн энэ үгэнь хүнэй хэһэн агуу ехэ мэдүүлгэнүүдэй нэгэн болоҗо, түүхэдэ орохо ёһотой... Эб найрамдал, бүхы дэлхэй дээрэ үнэн зүб байдал түйлаха тухай тэрэнэй хэлэһэн үгэ бүхы хүн түрэлтэниие аршалан хамгаалха гэһэн үгэнүүд шэнгеэр шагнагдаа». Иигэжэ ООН-эй Генеральна Ассамблей дээрэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн түүхэтэ үгэнүүд тухай Америкын наһажаал хоёр эхэнэр бэшэг соогоо мэдүүлһэн байна. Энэ бэшэгынь ООН-до түлөөлэгдэһэн советскэ делегациин нэрэдэ эльгээгдэһэн байгаа.

Хүйтэн дай баримталагшад хүл хөөрсэг табинхай. Өөһэдынгөө зэбсэг орхихые хүсэнгүй, эб найрамдалда дурагүйшүүл хадаа буу зэбсэг хуряаха тухай советскэ дурадхалнууд бэелүүлэгдэхын аргагүй гэжэ олониитэдэ ойлгуулхын тула бүхы хаба шадалаараа оролдоно. Тэдэнэр юун гэжэ хэлэдэг бэ? Буу зэбсэг бүхыдэнь, гүйсэд хуряаха тухай түсэб шэнэ бэшэ, иимэ түсэб Советскэ Союз үшөө 1932 ондо дурадхаһан байгаа гэжэ тэдэнэр шашалдадаг. Зүгөөр энэ хадаа СССР-эй хэлбэришэгүйгөөр ябуулдаг эб найрамдалта политикын нэрэ хүндые бүри дээшэлүүлнэ ха юм. Тэрэ үедэ советскэ дурадхалнуудһаа арсаһан ябадал бүхэдэлхэйн хоёрдохи дайнда хүргэһэн байха юм.

Советскэ дурадхалнууд «һайн», «эрхим һайн» байгаашье һаа, «бэелүүлэгдэхээр бэшэ» гэжэ заримашуул мэдүүлнэ. Советскэ дурадхалнуудые бэелүүлхэ үедэ горьтойхон бэрхэшээлнүүдэй тохёолдохо байһаниинь мэдээжэ. Зүгөөр тэдээн соо табигдаһан зорилгонууд—дайнай аюулые хэтын хэтэдэ усадхаха—бүхы дэлхэйн арадуудай хүсэл эрмэлзэлгэдэ зохилдон харюусана.

Буу зэбсэг бүхыдэнь, гүйсэд хуряаха ябадалда дурагүйшүүл дахин (хэдыдэхеэ гээшэб?!) иигэжэ шашалдана. Тэдээнэйхеэр хэлэбэл, Советскэ Союз буу зэбсэг хуряалгын хойноһоо шанга хиналта табихаһаа арсадаг. Зүгөөр буу зэбсэг хуряаха талаар хэгдэһэн советскэ дурадхалнуудтай танилсаһан хүн бүхэн лэ бодото хиналта тогтоохын тулада тэдээн соо бүхы шухала зүйл бии гэжэ мэдэнэ бшуу.

Тиихэ зуура капиталистическэ оронуудай харюусалгата гүрэнэй ажал-ябуулагшад советскэ дурадхалнуудай шухала удхашанартай байһые, тэдэниие анхаралтайгаар хаража үзэхэ, зүбшэн хэлсэхэ ябадалай шухала байһые онсолон тэмдэглэнэ. Энээн тушаа США-гэй гүрэнэй секретарь Гертерэй хэлэһэн үгэ яһала һонирхолтой. Советскэ дурадхалнуудые «тон анхаралтайгаар, дэлгэрэнгыгээр шудалха» шухала гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Эдэ дурадхалнууд «бүхы дэлхэйн үмэнэ табигдажа байһан гол шухала асуудалаар—бүхы дэлхэйдэ аюул тохёолдуулжа болохо асуудалаар хэлсээ түйлаха тухай хүн түрэлтэнэй хэһэн һэдэлгэ мүн болоно».

Буу зэбсэг бүхыдэнь, гүйсэдөөр хуряаха тухай советскэ дурадхалнуудые тон ехээр һайшааһан ушар юу гэршэлнэб гэхэдэ, эдэ дурадхалнууд Газар дэлхэйн хүн бүхэндэ тон ойлгосотой ха юм. Энэ хадаа тэдэнэй хүсэлниинь, тэдэниие бэелүүлхэ бодото арга замын мүн.

Чехословакиин «Руде право» гэжэ газетэ советскэ дурадхалнуудые «замбуулин соогуур дабшадаг хоёрдохи ракетэ» гэжэ нэрлээ. Совет хүнүүд советскэ ракетын эгээн түрүүн Һарада хүрэжэ бууһандань айхабтар ехэ омогорхол баяртай байха зуураа, хүн түрэлтэниие дайнһаа аршалан абарха асари ехэ түсэб имагтал социализмын орон дурадхаа гэжэ һанахадаа бүришье ехээр омогорхоно.

С. ИВАНОВ.

ВАРШАВА. Конституциин талмай дээрэ. ТАСС-эй фотохронико.

Хилын саанаһаа

СССР-эй партийно-правительственна делегаци Пекин ерэбэ

ПЕКИН, сентябриин 27. (ТАСС). Хитадай Коммунистическэ партиин ЦК-гэй Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дунай, арадай түлөөлэгшэдэй бүхы Хитадай суглаанай саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшэ Чжу Дэ-гэй, КНР-эй Гүрэнэй Соведэй премьер Чжоу Энь-лайн уряалаар Хитадай Арадай Республикын байгуулагдаһаар арбан жэлэй ойн һайндэрлэлгэдэ хабаадахаяа СССР-эй партийно-правительственна делегаци — КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь М. А. Суслов, КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Ж. А. Ташенев, КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи гүрэнэй аюулгүйн комитедэй түрүүлэгшэ А. Н. Шелепин, Украинын КП-гэй ЦК-гэй секретарь С. В. Червоненко, ВЦСПС-эй секретарь Т. Н. Николаева, гадаадын оронуудтай экономическа холбоо барисаа байгуулха талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо И. В. Архипов, КПСС-эй ЦК-гэй таһагые даагша Ю. В. Андропов гэгшэд мүнөөдэр КНР-эй нииислэл — Пекин ерэбэ. Мүнөө үедэ США-да байһан дээрэһээ СССР-эй партийно-правительственна делегациие толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, делегациин гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко хожомшог Пекин ошохо байна.

Пекинэй аэродром дээрэ советскэ партийно-правительственна делегациие КПК-гэй ЦК-гэй Түрүүлэгшын орлогшо, КНР-эй Гүрэнэй Соведэй премьер Чжоу Энь-лай, КПК-гэй ЦК-гэй Түрүүлэгшын орлогшо, ВСНП-гэй саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшэ Чжу Дэ, Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшын орлогшо Сун Цин-лин болон КПК-гэй ЦК-гэй, КНР-эй правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд угтаа.

Аэродром дээрэ нүхэр Чжоу Энь-лай, Н. А. Суслов үгэ хэлээ.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIV сесси

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 26. (ТАСС). Генеральна Ассамблейн үсэгэлдэр үглөөнэй пленарна заседани дээрэ ниитэ-политическэ асуудалаар Саудовска Аравиин, Пакистанай делегадууд үгэ хэлээ.

Саудовска Аравиин делегациие толгойлогшо, ООН-эй хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй министр Ахмед Шукейри үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ тэмдэглээ. Генеральна Ассамблейн энэ сесси түүхэтэ түйлай ехэ үйлэ хэрэгүүдэй үедэ болоҗо байна. «Г-н Хрущевой Холбоото Штадуудта айлшалалга болон г-н Эйзенхауэрай Советскэ Союз айлшалхаяа байһан ушар мүнөө үеын эгээл шухала зүйл болоно» гэжэ Саудовска Аравиин делегаци мэдүүлээ.

Пакистанай түлөөлэгшэ—гадаадын хэрэгүүдэй министр Мансур Кадир буу зэбсэг хуряаха асуудалаар баруун гүрэнүүдэй хараа шугамые бүримүһэн дэмжээ. Тэрэ хадаа энэ асуудал шиидхэлгые бусайдуулһан дурадхал оруулаа.

Үдэрэй заседани дээрэ Афганистанай, Болгариин, Даниин, Бельгиин, Турциин ба Голландиин түлөөлэгшэд үгэ хэлээ.

Афганистанай делегациие толгойлогшо Абдул Рахман буу зэбсэг бүхы дээрэнь хүсэдөөр хуряаха тухай Советскэ Союзай правительствын оруулһан дурадхалые амаршалһан байна.

Болгариин гадаадын хэрэгүүдэй министр Карло Луканов иигэжэ мэдүүлээ. Буу зэбсэг бүхы дээрэнь гүйсэдөөр хуряаха тухай СССР-эй правительствын оруулһан дурадхал сессиин үзэмжэдэ табигдаһан эгээн шухала асуудал мүн болоно. Мүнөө үеын эрхэ байдалда буу з[…] бүхы дээрэнь гүйсэдөөр хур[…] ябадал буу зэбсэгэй заримые[…] ряаһанда орходоо бэелүүлэ[…] ёһотойл эгээн бодото хэрэг бо[…]

Даниин гадаадын хэрэгүүдэй [ми]нистр Иепс Отто Краг һүүл[…] үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэд[…] Һүүлэй хэдэн жэлэйхидэ ор[…] мүнөө үедэ уласхоорондын түг[…] рилтэ байдал һуларуулха, эб [най]рамдал бэхижүүлхэ талаар [...] таатай зохид байдал бии боло[…]

Даниин делегат Хитадай т[…] лэлгэ тухай асуудалда тогто[…] лээ. «Дэлхэй дээрэ эгээн олон [хүн]зонтой Хитадай Арадай Респуб[лика] олон жэлнүүдэй турша соо [...] түрээ дүүрэнээр бэелүүлжэ ба[…] Зүгөөр правительствын түлөө[лэг]шын ООН-до түлөөлэгдөөгүй [...] һан ушар энэ организациин аш[…] һада харюусана гээшэ аал» [...] тэрэ мэдүүлээ.

Бельгиин делегациие толгойло[гшо] гадаадын хэрэгүүдэй министр П[…] Виньи буу зэбсэг хуряаха тухай [со]ветскэ дурадхалнууд тушаа ии[…] мэдүүлээ. Буу зэбсэг дүүрэнээр [ху]ряалга, тэрэниие хинажа байлга[…] зоридгомнай болоно. Тиимэһээ [...] асуудал һаадгүйгөөр шиидхэ[…] абтаха, шадаал һаа түргөөр бэе[…] лэгдэхэ ёһотой.

Гэбэшье Бельгиин түлөөлэ[гшэ] энэ мэдүүлгээрээ хизаарлаад, [...] зэбсэгэй зарим хубииень хуря[…] хэрэгтэй гэжэ хэлээ.

Турциин гадаадын хэрэгүү[дэй] министр Зорлу гэгшэ өөһэдын[…] гадаадын политикые үмөөрбэ.

Һүүлээрнь Голландиин бо[…] Кост-Рикын делегадууд үгэ хэ[лээ].

Цейлоной премьер-министрын тушаалда В. Даханаяке томилогдобо

КОЛОМБО, сентябриин 26. (ТАСС). Премьер-министр С. Бандаранаике гэгшын алуулһантай дашарамдуулан, Цейлоной шэнэ правительство бүридхэхыень гэгээр[…] министр В. Даханаяке гэгшэдэ Ц[ей]лоной генерал-губернатор Оли[вер] Гунетиллеке дурадхаба.

Цейлоной шэнэ правительство

КОЛОМБО, сентябриин 26. (ТАСС). Цейлоной генерал-губернаторай канцеляри Цейлоной шэнэ правительствын состав тухай мэдээсэл тунхаглаа. Премьер-министрын, оборонын министрын, гадаадын хэрэгүүдэй министрын, г[…]рэлэй министрын тушаалнуудта Даханаяке гэгшэ томилогдоо.

Энэ үглөөгүүр шэнэ кабине[тэй] гэшүүд тангаригаа үгөө.

АМЕРИКЫН ФЕРМЕРНҮҮДЭЙ БАЙДАЛ

Америкын хүдөө ажахы тухай ээлжээтэ бүридхэлэй мэдээнүүдые США-гэй газар таряалангай министерство тунхаглаа. Августда тус министерствын толилһон тусхай элидхэлһээ харахада, һүүлэй арбан жэлэй туршада—1949 онһоо 1959 он хүрэтэр—«Америкын фермернүүдэй бүхы эдлэл зөөриин» (ондоогоор хэлэбэл: тэдэнэй харьяата газарай, барилгануудай, хүдөө ажахын машинануудай, зэр зэмсэгэй, мал болон бусад зөөриин) үнэ сэн 53,7 процентээр нэмэжэ, 203,1 миллиард болоһон гэхэ гү, али фермын дундуур үнэ сэн 21 мянган доллорһоо 39 мянган доллар хүрэтэр дээшэлһэн шэнги.

Эдэ тоонууд Америкын фермернүүдэй байдал һайжаржа байгаа гэжэ харуулха һанаатайгаар тунхаглагдаһан болсолтой. Теэд тэдэ мэдээнүүдыень анхаралтайгаар шэнжэлээд үзэхэдэ, США-гэй фермернүүдэй бодото байдалынь ташха ондоо байшоо. «Юнайтед Стейтс ньюс энд Уорлд рипорт» гэдэг тон консервативна журнал США-гэй газар таряалангай министерствын мэдээнүүдые шэнжэлхэ зуураа, «фермернүүдэй эдлэл зөөри тухай мэдээнэй» һанаанһаа абтаһан, худал шэнжэтэй байһыень элишэлээ. «1949 онһоо хойшо фермэнүүдэй эдлэл зөөриин үнэ сэнгэй нэмэһэн гурбанай хоёр хубинь газарай, барилгын үнэ сэнгэй хэтэрхэй ехэ болоһон дээрэһээ шалтагааланхай» гэжэ тэрэ журнал тэмдэглэнэ. «Мүнгэнэй үнын унаһан ушар фермэдэ хабаатай ондоошье зөөриин—машина, түхеэрэлгэ, гэрэй хэрэгсэл гэхэ мэтын—үнэ сэнгэй талаар мүн лэ нүлөөлөө» гэжэ журнал ажаглаба. Энэ «ургалтыень» 1949 оной үнэ сэндэ оруулжа бодобол, дундуур фермын «эдлэл зөөри» арбан жэлэй хугасаада оройдоо 1300 доллароор нэмэжэ, мүнөө 39 мянга бэшэ, харин 22300 доллар болоһон байна. Тиимэһээ газар таряалангай министерствын тоо мэдээн «бодото байдалһаа үлүү ехээр абтанхай», үнэндөө «фермернүүдынь аралжаа наймаашад шэнгеэр мүнгэнэй үнэ сэнгэй уналгын абарга соо оронхой», тайлбарилан хэлэбэл, үнэ сэнгэй хэтэрхэй ехээр хөөрэһэн ябадалда дайрагданхай гэжэ тэрэ журнал тобшолол хэнэ.

Гэхэтэй хамта жэжэ ба дундуур фермернүүдэй үгыржэ, капиталистическэ хүдөө ажахын ехэ предприятинуудта залгигдажа үргэлжэлһөөр байһан ушар «дундуур фермын сэнгэй » ургалтада бага бэшээр нүлөөлһэн байха гэжэ мүнөөхи журнал бэшэнэ. 1949 онһоо 1959 он хүрэтэр США-дахи фермэнүүдэй тоо 5722 мянгаһаа 4645 мянгада оротороо хороһон байна.

Америкын фермернүүдэй байдалые зүбөөр сэгнэхын тулада хүдөө ажахын олзо доходой бүридэлые, фермернүүдэй ажахы банкнууд хоёрой хоорондохи харилсаае түбхын түрүүн хараада абаха хэрэгтэй. Энэ хоёр һалбариин байдалые элирхэйлһэн тоо мэдээнүүд бирагүй байна. США-гэй хүдөө ажахын олзо доходой хэмжээн 1959 оной түрүүшын хахадта үнгэрэгшэ жэлэй энэл үеынхиһөө 8 процентээр доошоо байгаа гэжэ США-гэй газар таряалангай министерствын экономистнууд тоолон тодорхойлоо. Даб дээрэхи бүридхэлэй ёһоор, Америкын фермернүүдэй энэ жэлэйнь олзо доход 1958 онойхиһоо 10 процентээр хорохо янзатай. Гэхэтэй хамта тэндэхи банкнуудта фермернүүдэй үгэхэ үри зээли улам ургажа байнхай: 1949 ондо 11,9 миллиард доллар байһан аад, энэ жэлдэ 23,3 миллиард болоо.

Эдэ тоо мэдээнүүд дээрэһээ харахада, Америкын фермернүүдэй «баяжажа байһан» тухай мэдээсэлдэ үнэншэхөөр бэшэ болоно.

1957—1958 онуудай экономическа кризистэй дашарамдан, мяха, өөхэ, тоһо бэлэдхэдэг үнэ сэнгэй унаһан ушар мал ажал эрхилдэг фермернүүдые илангаяа бэрхэтэй байдалда оруулаа. «Юнайтед Стейтс ньюс энд Уорлд рипорт» журналай тоолоҗо гаргаһанай ёһоор, гахай үсхэдэг американска зарим фермэчүүд нёдондонойхиһоо 33 процентээр доошоо олзо доход энэ жэлдэ абаха байна. Жэшээлхэдэ, Айова штадай гахай үсхэбэрилдэг ехэ фермэнүүдэй нэгэн нёдондо жэл 7964 доллар олзо оруулһан аад, энэ жэлдэ 2282 доллар олзотой байхань гэжэ тус штадай колледжын мэргэжэлтэд тодорхойлоо.

Эдэ тоонууд Америкын хүдөө ажахын экономикын юрэнхыдөө тогтууригүй байһые гэршэлнэ.

Америкын фермернүүдэй олзо доходой юрэнхы дээрээ хорохын хажуугаар, ороной национальна олзо доходто эзэлдэг хубинь хоролсоно. 1947 ондо тэрэ хубинь 8,1 процент болоһон аад, 1958 ондо 3,7 процент хүрэтэрөө унаһан байгаа. США-гэй хүдөө нютагуудтахи хүн бүхэндэ хүртэдэг олзо доход городуудта ажаһуудаг зонойхиһоо 2 дахин бага байна. Ехэнхидээ арендаторнууд ба батрагуудай байдаг хүдөө ажахын районуудтахи негр зоной олзо доход, салин хүлһэн бүришье бага. Бүридхэлэй мэдээнүүдһээ харахада, негрнүүдэй (хүн амин бүхэндэ хүртэдэг) олзо доход сагаан фермернүүдэйхиһээ 2 дахин доошоо байба.

Фермернүүдэй үйлэдбэрилдэг зүйлнүүдэй, мүн промышленностиин бүтээн гаргадаг хэрэгсэлнүүдэй үнэ сэнгэй бүри ехэ һэлгээтэй болоҗо байһан ушар Америкын фермернүүдэй байдалые улам муудхаана. 1910 онһоо 1958 он хүрэтэрхи хугасаада — Америкын фермернүүдэй худалдадаг продукциин үнэ сэнгэй 2,5 дахин нэмэхэдэ, харин худалдан абадаг эд бараанайнь үнэ сэн 3 дахин хүндэрһэн байна.

Хүдөө ажахын продукци худалдан абадаг монополистнуудай нүлөөн Америкын жиирэй фермернүүдтэ угаа ехэ хохидол ушаруулжа үргэлжэлһөөр. Гахай, шубуу үдхэжэ, бэлээр гутаха зүйлнүүдые тушаадаг фермернүүдэй ажахыда тэрэ нүлөөн илангаяа хүндэ хойшолон тохёолдуулна. Тэдэ фермернүүд бэлэдхэл хэдэг ехэ компанинуудта продукцяа контрактаар үгэхэ баатай болоно. Энээнһээ шалтагаалан, контракт хэдэг бэлэдхэлэй монополинууд үнэндөө фермэнүүдэй эзэд болодог, харин фермернүүдынь контракт хэһэн хүдэлмэришэн шэнги үүргэтэй болошодог байха юм.

Энээнһээ болоҗо, шадал багатай нилээд олон фермэнүүд ба фермернүүд үгырнэ. Тэдэ фермернүүд хүдөө ажахын пролетариадай—американска батрагуудай зэргэдэ ородог. США-да 2 миллион тиимэ хүнүүд бии. Тэдэнэй хахад шахууиь—ажамидарха юумэгүй болоод, хүдөө ажахын хүдэлмэриин үедэ Мексикэһээ, Японһоо, Филиппинын аралнуудһаа, Пуэрто Рикоһээ США хүдар ерэһэн хүдэлмэришэд юм. Гэбэшье миллионһоо үсөөн бэшэнь—үгырэн хооһоржо, өөһэдынгөө фермэнүүдһээ түригдэһэн американска үсэгэлдэрэй фермернүүд болоно.

Американска эдэ хүдэлмэ[ри]шэд эгээн эрхэгүй, түл[…] байдалда байдаг. «...Эдэ [...] дэлмэришэдэй олонхинь үндэр [...] һатай болонхой. Тиигэбэшье т[…] үсөөхэнниинь пенси тухай хуули үндэһөөр пенси абаха аргатай [...] лодог байна» гэжэ «Ажал ту[хай] баримтануудай дэбтэр», (14-дэ[хи] выпуск) соо хэлэгдэнэ.

Томо фермернүүд, хүдөө ажах[ын] продукци худалдан абадаг ком[па]нинууд батрагуудай профсоюз[...] болоҗо эмхидэхэ гэхэдэнь, али [...] хы аргаар һаад хэдэг. 2 милли[он] батрагуудай мянл 5000 хүни[...] США-гэй хүдөө ажахын хүдэлмэ[ри]шэдэй профсоюзда оронхой. Энэ[...] тэй дашарамдан, США-дахи эдэ [...] ной имагта шухала эрхэ ба эр[...] тые хангуулхын түлөө тэмсэл һа[...] эхилжэ байна. Гэхэ зуура, «ор[...] ной олохон томо фермэнүүдтэ х[…] нэй хүсые хара хубиингаа аш[...] туһада хэрэглэдэг ябадал улам һ[…] жэржэ байнхай» гэжэ АФТ—КП[…] гэдэг американска профсоюзууд[...] нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэдэй т[ү]лөөлэгшэ У. Шнитцлер Вашингто[н]до болоһон конференци дээрэ м[…] дэрээ.

Америкэдэхи хүдөө ажахын х[…] дэн миллион дундуур, жэжэ ажахы[н]нууд ехэ бэрхэшээлдэ оронхой, үгы[...]рэн хосорхын түйлда хүрэнхэй ба[й]на.

В. МОРЕВ.

СОНОСХОЛ

Хитадай Арадай Республикын тогтоһоор 10 жэлэй ойдо зорюулагдаһан научна сесси СССР-эй Наукануудай Академиин Сибириин отделениин Бурядай комплексно научно-шэнжэлэлгын институдай у[...]шалгын зал дотор (Кировэй үйлсын 31-дэхи гэр) 1959 оной сентябриин 29-дэ болохонь.

Социализм байгуулха хэрэгтэ хитад арадай түйлаһан илалта тухай элидхэл болон мэдээсэлнүүд сесси дээрэ соносогдохо байна.

Сессидэ хабаадалсахые хүсэһэн бүхы хүнүүд уригдана.

БКНИИ-гэй дирекци.

Редакторай орлогшо С. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам редактора—32-74, отв секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01154. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 5069.